

Cauberg-Huygen

Hoofdweg 70
3067 GH ROTTERDAM

T +31 (0)10-4257444
F +31 (0)10-4254443
E rotterdam.ch@dpa.nl
www.dpa.nl/cauberg-huygen

K.v.K 58792562
IBAN NL71 RABO 0112 075584

Onderzoek en uitwerking van erkenningsregelingen voor installateurs

Datum 15 november 2016
Referentie 01009-12595-02

Referentie 01009-12595-02
Rapporttitel Onderzoek en uitwerking van erkenningsregelingen voor installateurs

Datum 15 november 2016

Opdrachtgever Ministerie van BZK
Contactpersoon Mevrouw ir. P. Rovers

Behandeld door ir. P. van Calis
DPA Cauberg-Huygen B.V.
Hoofdweg 70
3067 GH ROTTERDAM
Telefoon 010-4257444
Fax 010-4254443

Inhoudsopgave

0	Managementsamenvatting	4
1	Inleiding	6
1.1	Achtergrond	6
1.2	Leeswijzer	6
2	Onderzoeksvragen en onderzoeksaanpak	7
2.1	Onderzoeksvragen	7
2.2	Onderzoeksaanpak	7
2.2.1	Beschrijving bestaande regelingen	7
2.2.2	Inhoud van de nieuwe regeling	8
2.2.3	Wettelijk of vrijwillig	8
3	Beschrijving van de bestaande kwaliteitsregelingen	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Dekkingsgraad	10
3.3	Regelingen op hoofdlijnen	10
3.3.1	Kwaliteitsvakman	11
3.3.2	Lidmaatschap UNETO-VNI	12
3.3.3	OK CV (is gericht op onderhoud)	12
3.3.4	EVI (is gericht op installeren)	13
3.3.5	REG (is gericht op installeren)	13
3.3.6	BRL 6000-04/06 (is gericht op installeren)	14
3.3.7	BRL 6000-16 (is gericht op onderhoud)	14
3.3.8	SCIOS Scope 1 (is gericht op onderhoud)	15
3.4	Bouwstenen van de regelingen	16
3.5	Overzicht van de regelingen op de belangrijkste bouwstenen	17
4	Inhoudelijke kwaliteitsverbeteringen	18
4.1	Conclusies OvV	18
4.2	Eigen initiatieven tot verbetering van de regelingen	18
4.2.1	UNETO-VNI	18
4.2.2	OK CV	18
4.2.3	KvINL	19
4.2.4	Sterkin	19
4.2.5	SCIOS	19

5	Inhoud van de nieuwe regeling	20
5.1	Inleiding	20
5.2	Overwegingen bij invulling van de nieuwe regeling	20
5.2.1	Reikwijdte van de regeling	20
5.2.2	Bedrijfserkenning/persoonserkenning	20
5.2.3	Vakbekwaamheidseisen	21
5.2.4	Permanente bijscholing	22
5.2.5	Controle van de vakbekwaamheid en uitgevoerde werkzaamheden	22
5.2.6	Sancties	23
5.3	Voorstel voor de opzet van de nieuwe regeling	23
5.3.1	Inhoud	23
6	Wettelijk of vrijwillig	25
6.1	Visie OvV	25
6.2	Visie rijksoverheid	25
6.2.1	Opties	26
6.3	Perspectief van de installatiebranche en merkbeheerders	27
6.3.1	Totaalbeeld	27
6.3.2	Perspectief afzonderlijke brancheorganisaties/merkbeheerders	27
6.4	Perspectief van de consument	29
6.4.1	Totaalbeeld	29
6.4.2	Perspectief afzonderlijke consumentenorganisaties en VBWTN	29
6.5	Conclusie	29
7	Uitwerking scenario's	30
7.1	Inleiding	30
7.2	Uniforme wettelijke regeling (scenario 1)	30
7.3	Uniform wettelijk kader, meerdere regelingen (scenario 2)	32
7.4	Vrijwillige regeling (scenario 3)	32
7.5	Relatie met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	33
8	Afweging scenario's en invulling erkenningsregeling	34
8.1	Afweging scenario's	34
8.2	Beoordelingsaspecten	34
8.3	Regelingsvarianten	34
8.4	Impact van de nieuwe regeling	35
8.4.1	Impact voor de consument	35
8.4.2	Impact voor de sector	38
8.4.3	Impact voor de overheid	39

0 Managementsamenvatting

In november 2015 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) haar rapport 'Ongevallen met koolmonoxide' gepubliceerd. De OvV concludeert dat het gros van de ongevallen wordt veroorzaakt door handelen of het nalaten van handelen door installateurs van verbrandingstoestellen. Ook het inschakelen van een erkende installateur biedt de bewoner onvoldoende garantie voor een veilige verbrandingsinstallatie. Kwaliteitslabels die de veiligheid zouden moeten waarborgen (door de branche zelf) vertonen hiaten. Een van de aanbevelingen van de Onderzoeksraad is daarom 'stel een wettelijk verplichte uniforme erkenningsregeling in voor alle installateurs die verbrandingsinstallaties aanleggen en/of onderhouden'.

Door DPA is in samenspraak met de belangrijkste stakeholders onderzocht hoe een erkenningsregeling vorm kan worden gegeven. Hierbij zijn drie scenario's beschouwd.

1 **Uniforme wettelijke regeling**

Eén uniforme wettelijk verplichte erkenningsregeling

2 **Uniform wettelijk kader, meerdere regelingen**

Een wettelijk vastgelegd kader waaraan een erkenningsregeling moet voldoen, meerdere regelingen kunnen wettelijk worden erkend

3 Daarnaast is een derde scenario beschouwd dat uitgaat van een vrijwillig regeling waarbij sprake is van een verbetering van de huidige keurmerken.

Zowel de installatiesector als de consumenten blijken echter een duidelijke voorkeur te hebben voor een wettelijk verplichte regeling. Het vrijwillige scenario zal volgens nagenoeg alle partijen onvoldoende leiden tot verbetering van de huidige problematiek. Consumenten geven daarbij aan dat een gemiddelde consument de vrijwillige keuze lastig zal vinden en veelal zal bezwijken voor de laagste prijs. De installatiesector redeneert vooral uit oogpunt van een level playing field voor alle bedrijven. De meningen van de stakeholders zijn verdeeld over de keuze voor scenario 1 of 2. Scenario 2 is echter voor de overheid iets complexer omdat er wettelijk meer moet worden geregeld en geborgd, maar scenario 2 sluit meer aan bij de huidige praktijk met meerdere regelingen en geeft bestaande keurmerken de mogelijkheid om toegelaten te worden, uiteraard met een verbeterde versie van hun regelingen. Hierdoor zal de stap voor de sector kleiner zal zijn. Bovendien geeft scenario 2 meer ruimte voor onderscheidend vermogen van de verschillende regelingen en geeft daarmee meer ruimte voor innovatie. Als het gaat om risicoreductie wordt er geen verschil verwacht tussen scenario 1 en 2.

Op dit moment zijn in Nederland zo'n 35.000 monteurs op MBO-niveau 1 tot en met 4 werkzaam op het gebied van gastechniek. Hiervan zijn ongeveer 15.000 monteurs opgeleid op MBO-niveau 3 of 4 en ongeveer 20.000 op MBO-niveau 1 of 2. Het kiezen van het opleidingsniveau zal zorgvuldig moeten gebeuren om enerzijds de veiligheid voldoende te waarborgen, maar anderzijds geen onevenredige uitsluiting van lager opgeleide monteurs te veroorzaken. Afhankelijk van de te kiezen opleidings- en vakbekwaamheidseisen bij een wettelijke verplichting, zal een deel van de monteurs (vooral op MBO-niveau 1 of 2) extra opleiding nodig hebben om zelfstandig werkzaamheden aan ketels en rookgasafvoeren te mogen blijven uitvoeren. Afhankelijk van de inrichting van een wettelijke regeling zouden zij eventueel ook onder direct, ter plekke toezicht van een voldoende opgeleid en vakbekwame monteur kunnen werken.

Een belangrijk punt dat beschouwd is, zijn de lastenverzwaringen voor de consument. Deze blijken relatief mee te vallen, Zelfs bij een strenge uitwerking van regeling (bedrijfs certificering en jaarlijks beoordeling van een uitgevoerd werk bij iedere monteur) wordt het monteren van een CV-ketel maximaal € 45,00 duurder wat neerkomt op minder dan 2 % van de all-in prijs voor het plaatsen van een nieuwe ketel.

Een onderhoudsbeurt wordt maximaal € 4,50 duurder en dat is ongeveer 4,5 % van de jaarlijkse prijs van een onderhoudscontract. Deze stijgingen zijn voor scenario 1 en 2 gelijk. Scenario 2 zal door onderlinge concurrentie mogelijk wel beter kunnen worden voorkomen dat prijzen in de praktijk alsnog meer toenemen. De vraag bij de keuze voor scenario 2 is echter wel of er dan daadwerkelijk meerdere regelingen komen, of dat vanuit de sector gezamenlijk zal worden opgetrokken om te komen tot een uniforme regeling.

Scenario 2 lijkt op de aanpak onder de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) waarbij ook meerdere toetsinstrumenten mogelijk zijn die voldoen aan wettelijke kaders. De onder de Wkb op te richten Toelatingsorganisatie zou bijvoorbeeld ook bij scenario 2 een rol kunnen spelen.

Een mogelijke uitwerking van een wettelijke verplichting kan worden vastgelegd in het Bouwbesluit 2012. Toezicht en handhaving zal in dat geval bij de gemeenten liggen. Gemeenten hebben beleidsvrijheid hier zelf invulling aan te geven. Door een transparante publicatie van erkende bedrijven en personen zal voor een ieder echter eenvoudig na te gaan zijn of er een beunhaas actief is. Binnen de erkenningsregeling zullen controles en sancties de erkende installateurs in gareel houden. Hierbij heeft een gemeente geen rol. Bij het aanpakken van illegale beunhazen ligt het minder voor de hand om deze taak bij gemeenten weg te leggen.

Het invoeren van een wettelijke erkenningsregeling zal de nodige tijd gaan kosten. Los van alle juridische stappen die gezet moeten worden, spelen daarbij ook meer praktische punten. De wettelijke verplichting zal namelijk gaan gelden voor alle installatiebedrijven waarvan een groot deel nu weinig of niets aan kwaliteitsborging doet. Bedrijven en monteurs zullen in de gelegen moeten worden gesteld om deze slag te maken. Een deel van de monteurs zal extra opleiding moeten hebben.

Het onderzoek en rapport is verkennend van aard geweest, Er worden daarom door de rapporteurs geen aanbevelingen gedaan voor de keuze van een bepaald scenario of de inhoud van een regeling. De keuze voor een bepaald scenario is aan het kabinet. De keuze voor de inhoud van een regeling is dan weer afhankelijk van het gekozen scenario en de keuzes van de beheerder van deze regeling.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In november 2015 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) haar rapport 'Ongevallen met koolmonoxide' gepubliceerd. De OvV concludeert dat het gros van de ongevallen wordt veroorzaakt door handelen of het nalaten van handelen door installateurs van verbrandingstoestellen. Ook het inschakelen van een erkende installateur biedt de bewoner onvoldoende garantie voor een veilige verbrandingsinstallatie. Kwaliteitslabels die de veiligheid zouden moeten waarborgen (door de branche zelf) vertonen hiaten.

Een van de aanbevelingen van de Onderzoeksraad is daarom 'stel een wettelijk verplichte uniforme erkenningsregeling in voor alle installateurs die verbrandingsinstallaties aanleggen en/of onderhouden'. Volgens de Onderzoeksraad dient met deze regeling de vakbekwaamheid van installatiebedrijven inclusief alle individuele installateurs met betrekking tot de gehele verbrandingsinstallatie in samenhang met het gebouw geborgd te worden. Deze regeling zou het vertrouwen van bewoners/eigenaren en andere opdrachtgevers moeten waarmaken door toe te zien op zowel het vakmanschap van de installateur als op het resultaat van diens werkzaamheden.

1.2 Leeswijzer

De onderzoeksvragen en onderzoeksaanpak zijn beschreven in hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 3 is geheel gewijd aan de inventarisatie van de bestaande regelingen. Paragraaf 3.1 gaat in op de principiële verschillen tussen de kwaliteitsregelingen en paragraaf 3.2 op de dekkingsgraad van de regelingen. In paragraaf 3.3 zijn de bestaande kwaliteitsregelingen globaal beschreven. Een meer gedetailleerde beschrijving is opgenomen in bijlage 1. In paragraaf 3.4 is een overzicht gegeven van de bouwstenen waaruit de bestaande regelingen zijn opgebouwd, en paragraaf 3.5 geeft een overzicht van het gebruik van deze bouwstenen in de bestaande regelingen.

Hoofdstuk 4 bespreekt de initiatieven van de beheerders van de huidige regelingen naar aanleiding het OvV-rapport.

In hoofdstuk 5 wordt een voorstel ontwikkeld voor de opzet van een nieuwe regeling die tegemoet komt aan de adviezen van de OvV. Het voorstel is opgenomen in paragraaf 5.3.

Hoofdstuk 6 is gewijd aan de vraag of de nieuwe regeling wettelijk moet worden voorgeschreven of vrijwillig mag worden toegepast. In het kader van deze vraag worden drie scenario's onderscheiden die nader zijn uitgewerkt in hoofdstuk 7. In paragraaf 7.4 wordt ingegaan op de relatie van deze scenario's met de beoogde Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.

Tot slot wordt in hoofdstuk 8 de impact van de voorgestelde regeling op de consument, de sector en de overheid geschetst.

2 Onderzoeksvragen en onderzoeksaanpak

2.1 Onderzoeksvragen

De opdracht betrof het verkennen en uitwerken van drie scenario's voor een erkenningsregeling voor installateurs voor de aanleg en onderhoud van verbrandingstoestellen. Het betrekken van alle stakeholders bij de uitwerking van die scenario's was essentieel. De Onderzoeksraad heeft aangegeven dat zij meent dat de overheid de regie in handen moet nemen omdat het gaat om een groot aantal partijen, elk met hun eigen belangen. Een integrale aanpak van de koolmonoxide problematiek kan volgens de Onderzoeksraad alleen als dit samen met betrokken partijen gebeurt.

Uitgangspunt van deze opdracht was meerdere varianten van (zowel verplichte als vrijwillige) erkenningsregelingen nader te verkennen en de volgende drie scenario's uit te werken:

1. **Uniforme wettelijke regeling**
Eén uniforme wettelijk verplichte erkenningsregeling
2. **Uniform wettelijk kader, meerdere regelingen**
Een wettelijk vastgelegd kader waaraan een erkenningsregeling moet voldoen, meerdere regelingen kunnen wettelijk worden erkend.
3. **Vrijwillige regeling**
Geen wettelijke regeling, maar vrijwillige verbetering van keurmerken en transparantie hierover naar consument.

2.2 Onderzoeksaanpak

2.2.1 Beschrijving bestaande regelingen

Het onderzoek is gestart met het globaal beschrijven van de bestaande kwaliteitsregelingen die installateurs en onderhoudsmonteurs van gasverbrandingstoestellen voor verwarming en warmwater in staat stellen om een keurmerk te voeren. Vervolgens werden de verbetermaatregelen geïnventariseerd en beschreven, die de keurmerkbeheerders op dit moment in ontwikkeling hebben, al dan niet naar aanleiding van het OvV-rapport. De beschrijvingen zijn gebaseerd op deskresearch en interviews met vertegenwoordigers van de beheerders van de kwaliteitsregelingen.

De interviews met de beheerders van de kwaliteitsregelingen vonden plaats in april en mei 2016. Daarbij kwam aan de orde:

- hoe de bestaande regeling werkt,
- wat het kostenplaatje is,
- hoeveel installateurs erkend zijn onder de regeling,
- welke verbeteringen van de regeling in gang zijn gezet naar aanleiding van het OvV-rapport, en
- wat de eigenaar van de regelingen vindt van een wettelijk verplichte uniforme regeling.

In de twee plenaire discussiesessies met vertegenwoordigers van de bestaande kwaliteitsregelingen, gehouden op 24 mei en 5 september 2016, hebben de onderzoekers teruggekoppeld wat ze bij de inventarisatie en interviews hebben ervaren en werd de vraag aan de orde gesteld hoe een nieuwe regeling eruit zou moeten zien.

Bij deze discussiesessies waren naast medewerkers van het ministerie van BZK en de onderzoekers, de volgende merkhouders aanwezig:

Merkhouder	Regeling
UNETO-VNI	Lid UNETO-VNI
OVI (vertegenwoordigd door Uneto)	OK CV
KvINL	EVI en BRL 6000
Sterkin	REG (en REGT)
SCIOS	SCIOS Scope 1

2.2.2 Inhoud van de nieuwe regeling

De belangrijkste onderwerpen die tijdens de discussiesessies van 24 mei en 5 september 2016 (zie 2.2.1) met betrekking tot de opzet van de nieuwe regeling werden besproken, waren:

- Reikwijdte van de regeling.
- Bedrijfserkenning/persoonserkenning.
- Vakbekwaamheidseisen ¹⁾.
- Permanente bijscholing ¹⁾.
- Controle van de vakbekwaamheid van de monteur ¹⁾.
- Controle van de plaatsing of het onderhoud van een toestel ¹⁾.
- Kosten van de regeling.

Vervolgens hebben de onderzoekers onderzocht in hoeverre de door de keurmerkbeheerders beoogde verbetermaatregelen tegemoet komen aan de conclusies en aanbevelingen van de OvV. Dit onderzoek vormde de basis voor het opstellen van een globaal voorstel voor een nieuwe regeling als antwoord op de aanbevelingen van de OvV.

2.2.3 Wettelijk of vrijwillig

De vraag of de nieuwe regeling wettelijk verplicht moet worden of vrijwillig, is aan de orde gesteld in de discussiesessie van 24 mei 2016 met de merkhouders (zie 2.2.1) en in de discussiesessie van 5 juli 2016 met vertegenwoordigers van de consumenten.

¹⁾ Het OvV rapport benadrukt drie punten: 1. Opleiding, 2. Aandacht voor rookgaskanalen bij werkzaamheden, en 3. Controle achteraf (steekproeven).

Bij de discussiesessie van 5 juli 2016 waren naast medewerkers van het ministerie van BZK en de onderzoekers, de volgende consumentenorganisaties (particuliere en professionele opdrachtgevers) aanwezig *):

Consumentenorganisatie
Woonbond
VACpunt Wonen
Consumentenbond
VBWTN

*) Aedes, Vastgoedbelang en VvE-belang, die op 5 juli niet vertegenwoordigd konden zijn, zijn schriftelijk geconsulteerd.

In de discussiesessie van 5 juli 2016 presenteerden de onderzoekers niet alleen hun voorlopige resultaten, dat wil zeggen de door hen verzamelde informatie over de bestaande regelingen en de acties ter verbetering van deze regelingen, maar ook drie scenario's. Doel van de bijeenkomst was om informatie te geven over de werkwijze van, en ontwikkelingen in, de (bestaande) erkenningsregelingen en te discussiëren over de toekomstige werking van erkenningsregelingen in het licht van de bevindingen van de OvV.

De belangrijkste discussieonderwerpen waren:

- Beleving van de consument
- Wettelijk verplichte erkenning
- Kosten van de regeling

3 Beschrijving van de bestaande kwaliteitsregelingen

3.1 Inleiding

Het onderzoek is gestart met het globaal beschrijven van de bestaande kwaliteitsregelingen die installateurs en onderhoudsmonteurs van gasverbrandingstoestellen voor verwarming en warmwater in staat stellen om een keurmerk te voeren. Onder 'kwaliteitsregeling' wordt dus elke regeling verstaan die een bedrijf of een monteur de gelegenheid biedt om zich te onderscheiden van andere bedrijven en monteurs. De kwaliteitsregelingen lopen wat inhoudelijke zwaarte betreft op van het lidmaatschap van een brancheorganisatie via een erkenningsregeling tot een certificatieregeling. Voor lidmaatschapsvoorwaarden en erkenningsregelingen bestaan geen normen, voor certificatieregelingen wel. Certificatieregelingen kunnen als ze voldoende betrouwbaar zijn, erkend (geaccrediteerd) worden door de Raad voor Accreditatie (RvA).

Het belangrijkste kenmerk van een certificatieregeling is dat het gecertificeerde bedrijf zelf toeziet op de kwaliteit van zijn werkzaamheden en dat de certificatie-instelling vooral toeziet op het kwaliteitssysteem van het gecertificeerde bedrijf. In het kader van dit toezicht controleert de certificatie-instelling een beperkt aantal projecten.

3.2 Dekkingsgraad

Nederland telt ongeveer 18.000 bouwinstallatiebedrijven. Daarvan zijn 12.000 bedrijven eenmanszaken. Op dit moment doet ongeveer de helft van de eenmanszaken niet mee aan enige kwaliteitsregeling. Dit zijn getallen voor de gehele bouwinstallatie-branche (gas, water en elektriciteit). Verondersteld wordt dat deze verhoudingen ook specifiek van toepassing zijn op bedrijven die gasverbrandingstoestellen installeren en/of onderhouden.

Niet bekend is wat het aandeel is van de niet-erkende gasinstallatiebedrijven in de markt van installatie en onderhoud van individuele gasverbrandingstoestellen van woningen.

De dekking per regeling komt aan de orde in paragraaf 3.3.

3.3 Regelingen op hoofdlijnen

De volgende regelingen zijn in het onderzoek betrokken:

- Het keurmerk 'Kwaliteitsvakman'. Om in aanmerking te komen voor dit keurmerk moet het bedrijf lid zijn van de brancheorganisatie Zelfstandigen Bouw.
- Het 'UNETO-VNI'-logo. Om dit logo te mogen gebruiken moet een bedrijf lid zijn van de brancheorganisatie UNETO-VNI.
- De erkenningsregeling 'OK CV'.
- De erkenningsregeling 'EVI'.
- De erkenningsregeling 'REG' en de aanvullende erkenningsregeling 'REGT' die nog in ontwikkeling is.
- De certificatieregeling 'BRL 6000'.
- De certificatieregeling 'SCIOS'.

Onderstaand wordt een beknopte beschrijving per regeling gegeven. Een meer gedetailleerde beschrijving van de regelingen is opgenomen in bijlage 1.

3.3.1 Kwaliteitsvakman

Het Keurmerk Kwaliteitsvakman is exclusief voor leden van Zelfstandigen Bouw. De voorwaarden om het Keurmerk te kunnen krijgen zijn:

- zelfstandig vakman/vakvrouw in de (bouw, hout of) techniek,
- 5 jaar werkervaring in het vak als werknemer of zelfstandige, of in bezit van een relevant vakdiploma en 2 jaar werkervaring, en
- een Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven en, bij constructief werk, een CAR-verzekering.

Bedrijven die onder het keurmerk Kwaliteitsvakman werken, hanteren algemene voorwaarden die onder andere gebruikmaken van een garantieregeling. Dit houdt in dat een bedrijf nog enige tijd na de oplevering van de werkzaamheden gebreken herstelt zonder kosten in rekening te brengen. Bij in gebreke blijven van het bedrijf neemt de houder van het keurmerk de garantieverplichting over, waarbij wel een maximum geldt voor de te vergoeden kosten voor de herstelwerkzaamheden.

De jaarlijkse (externe) kosten voor een Kwaliteitsvakman (zonder personeel) bedragen € 185,00 ex BTW. In totaal mogen zo'n 950 zzp-ers en kleine bedrijven het Keurmerk voeren. Niet bekend is hoeveel daarvan cv-ketels monteren en/of onderhouden.

Goede elementen van de regeling Kwaliteitsvakman zijn:

- Verplichte verzekering.
- Geschillenregeling.

3.3.2 Lidmaatschap UNETO-VNI

De voorwaarden voor het lidmaatschap van UNETO-VNI zijn:

- het bedrijf is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, met relevante bedrijfstak en bedrijfsomschrijving,
- het bedrijf staat te goeder naam en faam bekend,
- in het bedrijf zijn bijbehorende opleidings- of ervaringsvereisten aanwezig,
- een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering met een verzekerde som van minstens € 1.000.000,- per geval en minstens € 2.000.000,- per jaar.

Leden van UNETO-VNI hanteren algemene voorwaarden, die onder andere gebruikmaken van een garantie-regeling. Dit houdt in dat een bedrijf nog enige tijd na de oplevering van de werkzaamheden gebreken herstelt zonder kosten in rekening te brengen. Bij in gebreke blijven van het bedrijf neemt de houder van het keurmerk de garantieverplichting over, waarbij wel een maximum geldt voor de te vergoeden kosten voor de herstelwerkzaamheden.

UNETO-VNI heeft voor specifieke markten en technieken zogenaamde 'vakgroepen' opgericht. Deelname aan een vakgroep is in het verleden gekoppeld geweest aan een relevante kwaliteitseis. Tegenwoordig wordt in de ledenzoeker de kwaliteitsregeling van het bedrijf getoond. In het algemeen geldt nu voor het lidmaatschap van UNETO-VNI de toelatingseis dat aan het bedrijf een persoon is verbonden met een relevant vakdiploma op minimaal MBO-niveau 4. Met een EVI- of REG-erkenning wordt aan deze eis voldaan.

De jaarlijkse (externe) kosten voor het lidmaatschap van UNETO-VNI van een eenmanszaak bedragen ongeveer € 485,00 ex BTW.

3.3.3 OK CV (is gericht op onderhoud)

Het keurmerk OK CV wordt beheerd door de stichting OVI.

De voorwaarden om het Keurmerk OK CV te kunnen krijgen zijn:

- het bedrijf moet erkend zijn volgens EVI of REG, of het bedrijf moet gecertificeerd zijn volgens BRL 6000-16 of SCIOS (scope 1&2), en
- elke onderhoudsmonteur moet gediplomeerd zijn (ESS, Energie Service Specialist).

De jaarlijkse (externe) kosten voor een 'klein' bedrijf (2 monteurs) bedragen ongeveer € 280,00 ex BTW. Daarbij komen nog de kosten voor gebruik van het eventueel voorgeschreven afmeldsysteem à € 162,50 ex BTW (€ 62,50 voor leden van UNETO-VNI). Momenteel werken er onder OK CV ongeveer 205 bedrijven met in totaal 400 ingeschreven specialisten (ESS).

OK CV laat de door de erkende installateurs afgemelde installaties systematisch (steekproefsgewijs) controleren door een aangewezen inspectiebedrijf. Per jaar worden ten minste 400 installaties gecontroleerd.

3.3.4 EVI (is gericht op installeren)

Het keurmerk EVI wordt beheerd door KvINL². Voor EVI-erkenning moet het bedrijf:

- ingeschreven zijn in het handelsregister,
- tenminste één deskundige ('technisch beheerder') in dienst hebben (vakbekwaamheidseisen),
- beschikken over de (wettelijke) eisen waaraan de werkzaamheden van het bedrijf moeten voldoen (normen), en
- beschikken over meet- en beproevingsapparatuur en gereedschap (outillage).

De externe kosten voor de erkenning bedragen het eerste jaar € 90,00 ex BTW, en de volgende jaren € 60,00 ex BTW. Het eerste jaar wordt het bedrijf bezocht (en gecontroleerd) door een inspecteur (consulent). Gemiddeld wordt een bedrijf eens in de 10 jaar gecontroleerd. Er worden geen projecten gecontroleerd.

Er zijn ongeveer 4.600 bedrijven met enige EVI-erkenning en 620 bedrijven met enig BRL 6000-certificaat. Ongeveer 1.640 bedrijven zijn erkend voor het installeren van gastoestellen en 140 voor onderhoud van verwarming- en warmtapwaterinstallaties. Nederland kent ongeveer 6.000 installatiebedrijven met twee of meer (mede)werkers op een totaal van 18.000 installatiebedrijven.

3.3.5 REG (is gericht op installeren)

Het keurmerk REG wordt beheerd door Sterkin. Voor REG-erkenning gelden in principe dezelfde eisen als voor EVI-erkenning.

De externe kosten voor de erkenning bedragen het eerste jaar € 250,00 ex BTW, en de volgende jaren € 85,00 ex BTW. Bij toetreding en vervolgens om de vier jaar wordt het bedrijf bezocht (en gecontroleerd) door Sterkin. De door de erkende installateurs aangelegde installaties worden systematisch gecontroleerd door inspectiebedrijven. Om de vier jaar wordt van een erkend bedrijf één project gecontroleerd.

Sterkin heeft 6.000 erkenningen afgegeven voor gas, elektra en/of drinkwater aan 5.100 bedrijven, waaronder 65 Belgische en Duitse, die installeren in Nederland. Ongeveer 2.350 van de 5.100 bedrijven zijn erkend als gastechnisch installateur. 450 van de 5.100 hebben tevens een certificaat (BRL 6000 en/of SCIOS).

Drie jaar geleden is er een verbetering in werking getreden. Naast de bestaande controle van het erkende bedrijf door een inspecteur/relatiebeheerder van Sterkin (bedrijfsbezoek), eens per vier jaar, is Sterkin begonnen met een inspectie door een extern gecertificeerd inspectiebedrijf van een door het erkende bedrijf gerealiseerde installatie, ook eens per vier jaar. De externe gecertificeerde bedrijven zijn bedrijven die zelf gecertificeerd zijn voor inspecties, maar niet zelf installateur zijn. Idealiter krijgt een erkend bedrijf nu dus eens per twee jaar te maken met enige controle. De invoering van deze verbetering ging gepaard met een verhoging van de jaarlijkse kosten voor de erkende installateur, van ongeveer € 50,00 naar € 85,00.

² KvINL is de Stichting Kwaliteit voor Installaties Nederland. KvINL is ontstaan uit de fusie van KBI (Stichting Kwaliteitsborging Installatiesector) en SEI (Stichting Erkenning Installatiebedrijven) en opgericht ten behoeve van de kwaliteitsborging binnen de Installatiesector. Onderzoek en uitwerking van erkenningsregelingen voor installateurs

Inmiddels zijn er 4.500 bedrijven bezocht en hebben er 1.750 externe inspecties plaatsgevonden (elektriciteit, gas en water). In 60 gevallen is als sanctie het ondergaan van een nieuwe (extra) inspectie opgelegd. Sinds 1 januari 2016 moet de installateur betalen voor de extra inspectie in de vorm van een boete.

3.3.6 BRL 6000-04/06 (is gericht op installeren)

BRL 6000 wordt beheerd door KvINL. Een certificaathouder moet aan de volgende eisen voldoen:

- inschrijving van het bedrijf in het handelsregister,
- bewijs van vakbekwaamheid van de 'technisch beheerder' ³),
- beschikbaarheid van de 'normen',
- beschikbaarheid van de vereiste outillage,
- beschrijving van het kwaliteitssysteem, en
- toepassing van het kwaliteitssysteem.

De certificaathouder is verantwoordelijk voor de goede werking van het gasverbrandingstoestel, de verbrandingsluchttoevoer en de rookgasafvoer, inclusief de juiste plaats van de instroomopening voor de verbrandingsluchttoevoer en de uitstroomopening van de rookgasafvoer.

De jaarlijkse (externe) kosten voor een 'klein' gecertificeerd bedrijf bedragen ongeveer € 2.500,00 ex BTW. De certificatie-instelling die toeziet op de certificaathouders besteedt jaarlijks, exclusief rapportage en administratie, ongeveer vier uur aan controle van het kwaliteitssysteem van de certificaathouder en twee uur aan controle van projecten.

Er zijn ongeveer 620 bedrijven met enig BRL 6000-certificaat. Ongeveer 275 bedrijven zijn gecertificeerd voor het installeren van gastoestellen.

3.3.7 BRL 6000-16 (is gericht op onderhoud)

Een certificaathouder moet aan de volgende eisen voldoen:

- inschrijving van het bedrijf in het handelsregister,
- bewijs van vakbekwaamheid van de 'technisch beheerder',
- beschikbaarheid van de 'normen',
- beschikbaarheid van de vereiste outillage,
- beschrijving van het kwaliteitssysteem, en
- toepassing van het kwaliteitssysteem.

De certificaathouder is verantwoordelijk voor de goede werking van het gasverbrandingstoestel, de verbrandingsluchttoevoer en de rookgasafvoer, inclusief de juiste plaats van de instroomopening voor de verbrandingsluchttoevoer en de uitstroomopening van de rookgasafvoer.

³ Technisch beheerder zoals bedoeld in EVI en REG.

De jaarlijkse (externe) kosten voor een 'klein' gecertificeerd bedrijf bedragen ongeveer € 2.500,00 ex BTW. De certificatie-instelling die toeziet op het bedrijf besteedt jaarlijks, exclusief rapportage en administratie, ongeveer vier uur aan controle van het kwaliteitssysteem en drie uur aan controle van projecten.

Er zijn ongeveer 620 bedrijven met enig BRL 6000-certificaat. Ongeveer 30 bedrijven zijn gecertificeerd voor onderhoud van gasverbrandingstoestellen.

3.3.8 SCIOS Scope 1 (is gericht op onderhoud)

De SCIOS-regeling wordt beheerd door de stichting SCIOS. Een certificaathouder moet aan de volgende eisen voldoen:

- inschrijving van het bedrijf in het handelsregister,
- personeel met een bewijs van vakbekwaamheid voor 'onderhoudsmonteur',
- beschikbaarheid van de 'normen',
- beschikbaarheid van de vereiste outillage,
- beschrijving van het kwaliteitssysteem, en
- toepassing van het kwaliteitssysteem.

Het onderhoud moet worden uitgevoerd door een persoon met het diploma 'onderhoudsmonteur'. Een onderhoudsmonteur moet jaarlijks tenminste twaalf onderhoudsbeurten zelfstandig uitvoeren.

De certificaathouder is verantwoordelijk voor de goede werking van het gasverbrandingstoestel, de verbrandingsluchttoevoer en de rookgasafvoer, inclusief de juiste plaats van de instroomopening voor de verbrandingsluchttoevoer en de uitstroomopening van de rookgasafvoer.

De jaarlijkse (externe) kosten voor een 'klein' gecertificeerd bedrijf bedragen ongeveer € 2.500,00 ex BTW. Elke onderhoudsmonteur ondergaat eens per drie jaar een praktijkaudit waarbij de certificatie-instelling één project (installatie) en vijf onderhoudsrapporten controleert. De certificatie-instelling besteedt aan één praktijkaudit, inclusief controle van de uitrusting en controle van de installatie, ongeveer 4 uur.

De SCIOS-regeling is bedoeld voor inspectie- en onderhoudsbedrijven. Er zijn ongeveer 200 bedrijven met een SCIOS-certificaat. Bij deze bedrijven werken 970 personen die door SCIOS erkend zijn en geslaagd zijn voor de examens die voor hun werkzaamheden zijn voorgeschreven. Voor scope 1 zijn ongeveer 165 bedrijven (c.q. vestigingen) gecertificeerd, 115 voor onderhoud en inspectie, 40 alleen voor onderhoud en 10 alleen voor inspectie.

De SCIOS-regeling dekt de markt voor inspectie van gasgestookte installaties met een vermogen van 100 kW en groter in principe geheel, omdat de regeling wettelijk is verankerd in het Activiteitenbesluit.

3.4 Bouwstenen van de regelingen

De eisen die de regelingen aan de geregistreerde bedrijven stellen lopen nogal uiteen.

Elementen die in de regelingen voorkomen zijn:

- Algemene voorwaarden
 - Acceptatie
 - Vakbekwaamheid
 - Outillage
- Eisen aan werkzaamheden
- Eisen aan de eigen kwaliteitsbewaking van het bedrijf
- Controles door de merkhouder
 - Toelatingscontrole
 - Periodieke controle (bedrijf/project)
- Sancties
- Kosten
- Status (erkenning of certificatie)
- Consumentenbeoordeling

‘Algemene voorwaarden’ en ‘toelatingscontrole’ komen in alle regelingen voor. ‘Periodieke controle (van het bedrijf en van projecten van het bedrijf) door de merkhouder is onderdeel van alle certificatieregelingen en sommige erkenningsregelingen. ‘Eisen aan de eigen kwaliteitsbewaking van het bedrijf’ komt alleen voor bij de certificatieregelingen.

3.5 Overzicht van de regelingen op de belangrijkste bouwstenen

In onderstaand overzicht⁴ is aangegeven of en hoe de belangrijkste bouwstenen zijn opgenomen in de onderzochte kwaliteitsregelingen. Daarbij worden met het oog op het advies van de OvV (zie 4.1) als belangrijkste bouwstenen aangemerkt:

- Eisen van de merkhouders aan de vakbekwaamheid.
- Controle door de merkhouders van verrichte werkzaamheden.
- Eis aan de werkzaamheden, inclusief controle rookgasafvoer.

Bouwsteen	Kwaliteitsvakman	OK CV	KvINL	Sterkin	KvINL	SCIOS
	Keurmerk	OK CV	EVI	REG	BRL 6000	SCIOS
Vakbekwaamheid monteurs?	Werkervaring of relevant diploma	Elke 'Energie Service Specialist'	'Technisch beheerder' (in dienst)	'Technisch beheerder' (in dienst)	Deskundige (in dienst)	Elke medewerker SCIOS-erkend diploma
Controles op uitgevoerd werk?	Projecten >10 k€ op verzoek opdrachtgever	Steekproefsgewijze controle	Nee, controle op rapportages	Projectbezoek bedrijf (1 per 48 maanden)	Projectcontroles bedrijf (2 per 12 maanden)	Projectcontroles monteur (1 per 18 maanden)
Uitvoeringseis: incl. controle rookgasafvoer?	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja

⁴ In het genoemde overzicht is de stand van zaken opgenomen bij het verschijnen van het OvV-rapport in najaar 2015. De sindsdien ingezette verbeteringen zijn hier nog niet opgenomen.

4 Inhoudelijke kwaliteitsverbeteringen

4.1 Conclusies OvV

De OvV concludeert dat de huidige erkenningsregelingen tekortschieten:

'Kwaliteitslabels voor installateurs die vanuit de branche worden afgegeven, zouden de veiligheid moeten borgen. De systematiek achter deze kwaliteitslabels vertoont hiaten. De mate waarin verschilt per kwaliteitslabel.'

In de toelichting bij deze conclusie merkt de OvV op:

'De inrichting van het systeem van kwaliteitslabels bevat echter hiaten als het gaat om het voorkomen van ongevallen. Zo zien de houders van kwaliteitslabels niet toe op de vakbekwaamheid, of hoeft volgens de meeste kwaliteitslabels maar één persoon in het bedrijf opgeleid te zijn. Daarnaast eisen kwaliteitslabels niet wat een installateur minimaal moet doen. Ook is er bij de meeste kwaliteitslabels geen toezicht op de uitgevoerde werkzaamheden van de installateur. Zonder toezicht op werkzaamheden kunnen onveilige handelingen niet leiden tot sancties, zoals het intrekken van het kwaliteitslabel.'

Verder wijst de OvV erop dat de rookgasafvoer vaak buiten de reikwijdte van het kwaliteitslabel valt. Dit betekent dat de beheerder van een regeling volgens de OvV in elk geval ook:

1. moet toezien op de vakbekwaamheid van elke monteur,
2. moet toezien op de werkzaamheden die door monteurs zijn uitgevoerd inclusief de rookgasafvoer, en
3. sancties moet opleggen.

4.2 Eigen initiatieven tot verbetering van de regelingen

4.2.1 UNETO-VNI

UNETO-VNI heeft al voor de uitkomst van het rapport van de OvV de noodzaak gezien om iets te gaan doen aan de bestaande erkenningsregelingen. Het concept 'technisch beheerder' dat een belangrijk onderdeel is van de bestaande regelingen is uit de tijd. Integrale opleidingen tot 'technisch beheerder' bestaan niet meer. Wat 'vroeger' verenigd was in één persoon, is tegenwoordig verdeeld over twee of meer personen met ieder een eigen specialisatie. Bovendien zijn de diploma-eisen van de huidige beroepsopleidingen zijn nog wel goed voor de al opgeleide monteurs maar niet voor toekomstige monteurs, omdat de inhoud van de beroepsopleidingen landelijk niet meer uniform is. De branche (UNETO-VNI, ondersteund door onder andere KvINL) is bezig met het opstellen van eindtermen voor de 'oude' (MBO) niveaus 2 en 3 (en 4).

Mede gelet op het rapport van de OvV en de komst van private kwaliteitsborging in de bouw, streeft UNETO-VNI naar een stuurpositie op het gebied van erkenning en certificering van installateurs. Erkenningen en certificeringen moeten gestroomlijnd worden. De kwaliteitsregeling OK CV wordt gezien als een pilot voor de beoogde verbeterde uniforme kwaliteitsregelingen.

UNETO-VNI beschouwt het UNETO-VNI-lidmaatschap als een kwaliteitslabel en gaat vanuit die optiek eisen stellen aan het lidmaatschap,

4.2.2 OK CV

Naar aanleiding van het rapport van de OvV is besloten om visuele inspectie van de rookgasafvoer op te nemen in de OK CV-regeling.

4.2.3 KvINL

Samen met onder andere UNETO-VNI werkt KvINL mee aan verbetering van de kwaliteitsborging in de sector. Door de conclusies van de OvV is een en ander in een stroomversnelling gekomen.

Op basis van de '10-controlepuntenlijst veilige werking CV toestellen', die in samenwerking met Uneto VNI is ontwikkeld, zullen de gas technische erkennings- en certificatieregelingen EVI en BRL 6000 waar nodig worden aangepast.

KvINL heeft op basis van de rapportages, over de afgelopen 5 jaar, van de certificatie-instellingen die BRL 6000-04 en 6000-05 uitvoeren een top 10 van geconstateerde overtredingen opgesteld. De top 3 daarvan betreft overtredingen die worden geconstateerd bij projectcontroles. Volgens KvINL ligt het niet voor de hand om meer projecten per certificaathouder te gaan controleren dan het huidige controleregime van 2 controles per 12 maanden per bedrijf/certificaathouder (BRL 6000). De betrouwbaarheidswinst ervan weegt niet op tegen de extra kosten. Het uitgangspunt is eerder dat de certificatie-instellingen de bedrijven strenger moeten beoordelen. Ook zullen er eisen gesteld gaan worden aan de diplomering van monteurs.

4.2.4 Sterkin

Verbeteringen in uitvoering zijn volledig gebaseerd op de bevindingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid en houden het volgende in:

- persoonserkenning: het opnemen van de eis dat elke monteur gediplomeerd moet zijn,
- specifiek gericht op onderhoud,
- het mogelijk verplicht stellen van specifieke bij- en nascholing,
- het geven van aanwijzingen hoe de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd, en
- inspectie op onderhoudswerkzaamheden en indien van toepassing eveneens op plaatsing van toestellen.

Om dit in te voeren heeft Sterkin een nieuwe conceptregeling opgesteld: REGT. Deze regeling is deels overlappend, maar vooral gericht op onderhoud aan gastoestellen. Samen dekken de REG (installatie) en de REGT (onderhoud) het installeren en onderhouden van gastoestellen (inclusief toevoer van verbrandingslucht en afvoer van verbrandingsgassen) af.

4.2.5 SCIOS

Het rapport van de OvV is voor SCIOS geen aanleiding om verbeteringen in de SCIOS-regeling door te voeren. Regelmatig rapporteren de certificatie-instellingen aan het College van Deskundigen (CvD) over de aangetroffen non-conformities. Ook die rapportages vormen geen aanleiding voor aanpassingen. Uitgangspunt van de SCIOS-regeling is controle op het onderwerp van certificatie (inspectie c.q. onderhoud) en op de deskundigheid van de inspecteur/onderhoudsmonteur. Het invoeren van een bijscholingsplicht zou een verbetering kunnen zijn, waaraan door het CvD momenteel wordt gewerkt.

SCIOS ziet een alternatief voor het erkennen van installateurs van cv-ketels. Het alternatief bestaat uit een inspectie door een gekwalificeerde inspecteur van elke cv-ketel direct na plaatsing. Dit alternatief is in het onderzoek buiten beschouwing gelaten, omdat dit verder gaat dan de aanbeveling van de OvV.

5 Inhoud van de nieuwe regeling

5.1 Inleiding

Uit de huidige regelingen (zie paragraaf 3.4) en de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid komen bouwstenen naar voren die een nieuwe regeling zouden moeten bevatten:

- De reikwijdte van de regeling ⁵⁾.
- Bedrijfs erkenning/persoonserkenning ³⁾.
- Vakbekwaamheidseisen.
- Permanente bijscholing.
- Controle van de vakbekwaamheid van de monteur ³⁾.
- Controle van de plaatsing of het onderhoud van het toestel ³⁾.
- Sancties ³⁾.
- Kosten van de regeling.

Deze bouwstenen en de overwegingen voor de manier van invullen worden in paragraaf 5.2 afzonderlijk behandeld.

5.2 Overwegingen bij invulling van de nieuwe regeling

5.2.1 Reikwijdte van de regeling

De beoogde erkenningsregeling zal vooral moeten gelden voor gastoestellen van individuele woningen. Collectieve installaties hebben al snel een vermogen van meer dan 100 kW. Die vallen dus al onder de Wet milieubeheer.

Daarnaast is het belangrijk dat de reikwijdte van de regeling niet wordt beperkt tot alleen het verbrandings-toestel, maar ook de toevoer van de verbrandingslucht en de afvoer van het rookgas ²⁾ moet omvatten om de veiligheid van de complete installatie te waarborgen.

Uitbreiding naar een verplichte controle van de gehele gasinstallatie (incl, gasleidingen, gasmeter etc.) van de woning ligt niet voor de hand en gaat verder dan de aanbeveling van de OvV. Uiteraard moet de monteur die een gasverbrandingstoestel heeft geplaatst wel controleren of de aansluiting van het toestel op de installatie gasdicht is.

5.2.2 Bedrijfs erkenning/persoonserkenning

Voor de nieuwe regeling(en) zijn verschillende vormen mogelijk.

Procescertificering

De merkhouder stelt een beoordelingsrichtlijn (BRL) op. Op basis van de BRL kunnen één of meer certificatie-instellingen (CI-en) installatiebedrijven certificeren. De CI-en worden voor de certificatie werkzaamheden geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie (RvA). Primair wordt het installatiebedrijf gecertificeerd, maar als onderdeel van de BRL gaan opleidings- en diploma-eisen gelden voor de monteurs die werkzaamheden mogen uitvoeren voor het bedrijf. Geregeld wordt dat monteurs een identificatiepasje hebben waaruit volgt

⁵⁾ Het OvV rapport benadrukt drie punten: 1. Toezicht op de vakbekwaamheid, 2. Toezicht op het geleverde werk inclusief rookgasafvoer, en 3. Opleggen van sancties.

dat zij bepaalde werkzaamheden mogen uitvoeren. Het bedrijf heeft dan een procescertificaat en de monteur een pasje. Deze procescertificering lijkt op hoe nu BRL 6000 werkt die door KvINL wordt beheerd.

Erkenningsregeling

De merkhouders stelt een erkenningsregeling op. Op basis van deze regeling kan de merkhouders installatiebedrijven erkennen. Dit kan de merkhouders volledig zelf doen, maar hij kan deels ook gebruik maken van inspectiebedrijven/certificatie-instellingen die worden ingehuurd. Dit laatste geldt zowel voor de toelating als de periodieke controles. De Raad voor Accreditatie (RvA) heeft hierbij geen rol. Primair wordt het installatiebedrijf erkend, maar als onderdeel van de regeling gaan opleidings- en diploma-eisen gelden voor de monteurs die werkzaamheden mogen uitvoeren voor het bedrijf. Geregeld wordt dat monteurs een identificatiepasje hebben waaruit volgt dat zij bepaalde werkzaamheden mogen uitvoeren. Het bedrijf heeft dan een erkenning en de monteur een pasje. Deze erkenningsregeling lijkt op hoe nu de Sterkin/EVI-regelingen werken, die beheerd worden door Sterkin/KvINL.

Persoonscertificering

De merkhouders stelt een beoordelingsrichtlijn (BRL) op. Op basis van deze BRL kunnen één of meerdere certificatie-instellingen (CI) installatiemonteurs certificeren. De CI worden door deze werkzaamheden geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie (RvA). In de BRL gaan opleidings- en diploma-eisen gelden voor de monteurs. Voldoen zij hieraan dat krijgen zij van de CI een persoonscertificaat. De persoonscertificering staat los van het bedrijf waarvoor de monteur werkt. Bij geen van de huidige keurmerken is sprake van persoonscertificering.

Persoonscertificering komt het meest overeen met het systeem van de 'GAS Safe Register' in het Verenigd Koninkrijk.

De aanbeveling van de onderzoeksraad betreft het regelen van de vakbekwaamheid van installatiebedrijven als ook alle individuele monteurs. De interpretatie van de onderzoekers is dat dit Bedrijfserkenning én persoonserkenning betreft. Hierbij gaat het niet om twee afzonderlijke erkenningsregelingen. De erkenning van de monteurs is onderdeel van de erkenning van het bedrijf.

Bij een combinatie van bedrijfserkenning en persoonserkenning is het mogelijk om een monteur in opleiding (die dus nog niet erkend is) wel leerervaring kan opdoen. Hetzelfde zou kunnen gelden voor lager geschoolde monteurs. Deze kunnen bij een erkend bedrijf onder direct toezicht (ter plekke) van een erkende monteur werken.

5.2.3 Vakbekwaamheidseisen

De installatiesector telt momenteel 120.000 werknemers in loondienst. UNETO-VNI gaat ervan uit dat er op het gebied van gastechniek⁶ 34.600 werknemers actief zijn op MBO-niveau 1 t/m 4. De verdeling is als volgt:

⁶ Gastechniek heeft betrekking op het ontwerp, de aanleg, het beheer en onderhoud van voorzieningen voor gas (gasleidinginstallaties), gasverbrandingstoestellen, toevoer van verbrandingslucht en afvoer van rookgas ten behoeve van individuele woningen, woongebouwen en bouwwerken, anders dan individuele woningen en de voorziening voor gas gezien vanaf het aansluitpunt op de uitlaatzijde van de (hoofd)gasmeter voor aardgas of het afleveringspunt aan de uitlaatzijde van een drukregelaar van een vloeibaar gasinstallatie.

	Aantal werknemers
MBO 1	13.600
MBO 2	6.000
MBO 3	10.000
MBO 4	5.000
Totaal	34.600

Voor de nieuwe regeling is van belang dat er voor monteurs eindtermen worden vastgesteld die hoog genoeg zijn, maar niet te hoog, zodat er onvoldoende gekwalificeerde monteurs in de markt beschikbaar zijn en er geen onevenredige uitsluiting van monteurs plaatsvindt.

Als er voor monteurs wordt gekozen voor een niveau vergelijkbaar met MBO-niveau 3 of 4, dat veelal wordt geëist voor de 'technisch beheerder' in de huidige regelingen, dan zijn er, althans op de korte termijn, hoogstens 15.000 monteurs beschikbaar. Het is denkbaar dat ook de monteurs met een MBO-niveau 1 of 2 worden ingezet voor werkzaamheden aan CV-ketels, maar dan is toezicht/controlé door een monteur met een hogere kwalificatie noodzakelijk. Binnen een goed functionerend systeem van bedrijfserkenning, aangevuld met enige vorm van persoonserkenning, is een dergelijke werkwijze mogelijk.

Zoals al eerder is aangegeven (zie paragraaf 4.2) signaleren de keurmerken dat de vertrouwde diploma-eisen nog wel goed zijn voor de al opgeleide monteurs maar niet voor toekomstige monteurs, omdat de inhoud van de beroepsopleidingen landelijk niet meer uniform is. De branche (UNETO-VNI, ondersteund door onder andere KvINL) is daarom bezig met het opstellen van eindtermen voor de 'oude' (MBO) niveaus 2 en 3 (en 4).

5.2.4 Permanente bijscholing

Enige vorm van periodieke bijscholing moet voor een erkende monteur (zie 5.3) verplicht zijn. Dit hoeft geen zware eis te worden. Wellicht kan worden volstaan met het verplicht bijwonen van voorlichtingsdagen.

5.2.5 Controle van de vakbekwaamheid en uitgevoerde werkzaamheden

Alle huidige erkenningsregelingen bevatten procedures voor de controle van de vakbekwaamheid van een bedrijf (zie bijlage). Alle merkhouders zijn het er over eens dat daarnaast een controle op werkzaamheden dient plaats te vinden om vast te stellen of een monteur (nog) voldoende vakbekwaam is.

In een nieuwe regeling kan zowel een controle van de vakbekwaamheid van het bedrijf als van een monteur die binnen dit bedrijf werkzaam is, worden geborgd. Hierbij kan worden gekozen voor een combinatie van een controle van de vakbekwaamheid aan de hand van (nieuwe) diploma-eisen en een controle op het uitgevoerde werk. Voor dat laatste moet een optimale controlefrequentie worden vastgesteld. Deze frequentie wordt bepaald door de kosten van een controle, de beschikbaarheid van controleurs en door risico's in relatie tot steekproefgrootte. In een optimaal scenario wordt het werk van een monteur ten minste 1 maal per jaar gecontroleerd. Bij een hogere controlefrequentie lopen de kosten op. Algemeen is de gedachte van merkhouders dat een hogere controlefrequentie alleen mogelijk is als de erkenning wettelijk verplicht is.

De kosten van de regeling moeten in verhouding zijn met de risico's. Merkhouders geven aan dat de kosten voor een controle van werkzaamheden ongeveer € 100,00 per gecontroleerd project bedragen.

5.2.6 Sancties

Alle bestaande kwaliteitsregelingen hebben een sanctieregeling. Bij de certificatieregelingen wordt deze ook daadwerkelijk toegepast. Bij de erkenningsregelingen wordt er in de praktijk geen gebruik van gemaakt. In alle regelingen worden bedrijven die duidelijk niet aan de eisen voldoen, verwijderd uit het register.

Een goede regeling kan niet zonder een sanctieregeling die ook wordt uitgevoerd. Zonder doeltreffende sancties is er een groter risico op onjuist handelen.

5.3 Voorstel voor de opzet van de nieuwe regeling

5.3.1 Inhoud

De nieuwe regeling moet de volgende hoofdelementen bevatten:

- basiseisen waaraan een erkend bedrijf moet voldoen,
- basiseisen waaraan een monteur moet voldoen die de werkzaamheden uitvoert,
- eisen aan de werkzaamheden (diensten) moeten voldoen, en
- eisen aan de externe controle door de beheerder van de erkenningsregeling.

In principe is erkenning mogelijk voor installeren en/of onderhouden. De regeling voorziet in erkenning van bedrijven die gasverbrandingstoestellen voor verwarming en warmwater installeren en/of onderhouden waarbij elke monteur die deze werkzaamheden verricht persoonlijk erkend moet zijn in het kader van de regeling.

Voorstel voor basiseisen voor het bedrijf:

- Het bedrijf moet ingeschreven zijn in het handelsregister.
- Het bedrijf moet beschikken over de documenten die de eisen bevatten waaraan de werkzaamheden van het bedrijf moeten voldoen (in de eerste plaats de regeling zelf en verder de documenten waarnaar de regeling verwijst zoals wetten, AMvB's en Ministeriële Regelingen, nationale en internationale normen en installatie- en onderhoudsvorschriften van de fabrikant van het verbrandingstoestel).
- Het bedrijf moet beschikken over meet- en beproevingsapparatuur zoals voorgeschreven in de regeling.
- Het bedrijf moet tenminste één erkende monteur in dienst hebben.
- Het bedrijf zorgt ervoor dat de werkzaamheden slechts door een erkende monteur worden uitgevoerd of door een persoon onder direct toezicht (ter plaatse) van een erkende monteur.

Voorstel voor basiseisen voor de erkende monteur:

- De erkende monteur moet voldoen aan (nog vast te stellen) eindtermen. Dit blijkt uit een diploma of uit een EVC-traject (Erkennen Verworven Competenties).
- De erkende monteur moet aan voorgeschreven voorlichtingsbijeenkomsten deelnemen.

Voorstel voor eisen aan de werkzaamheden zijn:

- Installatie en onderhoud van het toestel volgens de regelgeving en voorschriften van de fabrikant.
- Controle van de toevoer van verbrandingslucht en de afvoer van rookgas op de eisen van het Bouwbesluit en de voorschriften van de fabrikant, inclusief rookgasmeting met gekalibreerde apparatuur.

Voorstel voor eisen aan de externe controle (door of namens de beheerder van de regeling) zijn:

- Eisen aan het toelatingsonderzoek ⁷⁾.
- Jaarlijks een organisatiegericht onderzoek (op de basiseisen voor het bedrijf en de monteurs).
- Jaarlijks per monteur een projectgericht onderzoek ter plaatse, waarbij een door hem gemonteerd of onderhouden toestel, inclusief toevoer van verbrandingslucht en afvoer van rookgas.

⁷⁾ Alvorens een bedrijf te erkennen onderzoekt de uitvoerder van de regeling of een bedrijf voldoet aan de eisen die de regeling stelt. Dit wordt het 'toelatingsonderzoek' genoemd.

6 Wettelijk of vrijwillig

6.1 Visie OvV

Gezien het grote aantal betrokken partijen, met ieder hun eigen belangen en het belang van een integrale aanpak, is de OvV van mening dat de verantwoordelijkheid niet volledig bij de branche gelegd kan worden. De Raad meent dan ook dat de overheid de regie in handen moet nemen om zorg te dragen voor een stelsel waarbij de veiligheid van bewoners geborgd wordt.

De OvV beveelt aan om een wettelijk verplichte uniforme erkenningsregeling in te stellen voor alle installateurs die verbrandingsinstallaties aanleggen en/of onderhouden in woningen en andere gebouwen. De vakbekwaamheid van installatiebedrijven inclusief alle individuele installateurs met betrekking tot de gehele verbrandingsinstallatie in samenhang met het gebouw dient met deze regeling geborgd te worden. Deze regeling moet het vertrouwen van bewoners/eigenaren en andere opdrachtgevers waarmaken door toe te zien op zowel het vakmanschap van de installateurs als op het resultaat van diens werkzaamheden, namelijk een veilige installatie.

6.2 Visie rijksoverheid

Tot juli 2007 vielen installatiebedrijven onder de vestigingswet. Deze vestigingswet was bedoeld om de consument te beschermen tegen ondeskundige ondernemers. Dit werkte echter onvoldoende, omdat weliswaar de echte prutsers tegengehouden konden worden, maar bestaande ondernemers niet gestimuleerd werden om de beste kwaliteit tegen de laagste prijs te leveren. Doordat het aantal bedrijven kunstmatig beperkt kon worden gehouden, kon de gemiddelde kwaliteit-prijsverhouding zelfs slechter worden. De vestigingswet stelde alleen eisen aan de ondernemer (of bedrijfsleider) en niet aan zijn personeel.

Bovendien stelde de vestigingswet geen eisen aan het op niveau houden van de vakbekwaamheid van de ondernemer (of zijn werknemers) en gaf de wet dus geen waarborg voor het latere gedrag van de ondernemer. Hierdoor werkte het instrument alleen bij de start van een onderneming en kon met de vestigingswet niet worden opgetreden bij bestaande bedrijven. De Vestigingswet is 18 juli 2007 per Koninklijk Besluit volledig afgeschaft. Starters in de installatiesector hebben vanaf die dag geen vestigingsvergunning meer nodig om hun bedrijf te starten.

Het in 2015 door het kabinet vastgestelde 'Nationaal actieplan gereguleerde beroepen'⁸ geeft aan hoe het kabinet de proportionaliteit van beroepsreglementering beschouwt. Specifiek is een afwegingskader ontwikkeld dat dient als handvat om de proportionaliteit van nieuwe beroepsreglementering te bepalen. Het uitgangspunt van het kabinetsbeleid is dat beroepsreglementering slechts gerechtvaardigd is als er redenen zijn om aan te nemen dat bij gebrek aan zulke reglementering publieke belangen in het geding zijn en deze niet op een andere wijze efficiënt te borgen zijn. Bij het verlenen van een dienst bestaat er altijd een risico dat deze niet naar behoren wordt uitgevoerd en de klant dus niet krijgt wat van tevoren is afgesproken. Daarnaast bestaat er soms een risico dat bij het verlenen van een dienst de belangen van derde partijen, die niet bij de transactie zijn betrokken, worden geschaad. Als de mogelijke gevolgen onaanvaardbaar groot zijn dan is overheidsinterventie gerechtvaardigd. Overheidsinterventie kan verschillende vormen aannemen. Deze kan bijvoorbeeld bestaan uit het faciliteren van juridische geschilbeslechting (een gang naar de rechter

⁸ Kamerstukken II 24 036, Nr. 409.

bij een conflict over geleverde kwaliteit), het vaststellen van bepaalde vereisten aan een op te leveren product (zoals in een bouwbesluit) of het verbieden van bepaalde handelingen. In sommige gevallen zullen bovenstaande vormen van overheidsinterventie de publieke belangen niet voldoende borgen. In dergelijke gevallen kan beroepsreglementering wenselijk zijn. Bij gereguleerde beroepen is sprake van uitoefening van werkzaamheden of gebruik van een titel die bij of krachtens wettelijk voorschrift zijn voorbehouden aan personen die een opleidingstitel of bekwaamheidstest hebben behaald of een minimum hoeveelheid beroepservaring hebben opgedaan (*bron: nationaal actieplan gereguleerde beroepen*).

Het Bouwbesluit stelt eisen aan de verbrandingsluchtoevoer en rookgasafvoer als in een bouwwerk een verbrandingstoestel aanwezig is. Deze eisen worden gesteld uit oogpunt van gezondheid en beogen dat bij het gebruik van een toestel geen voor de gezondheid schadelijke omstandigheden kunnen optreden. Uitgangspunt bij deze eisen is dat het verbrandingstoestel zelf veilig is. De veiligheid van toestellen is geregeld via Europese productregelgeving. Gastoestellen moeten voldoen aan de eisen die volgen uit de Richtlijn Gastoestellen en verbrandingstoestellen op vaste brandstoffen aan de eisen die volgen uit de Richtlijn Bouwproducten. De installatie van deze toestellen moet plaatsvinden volgens voorschriften van de producent. In samenhang met de voorschriften die het Bouwbesluit stelt aan de verbrandingsluchtoevoer en rookgasafvoer kan daarmee een veilige installatie worden geïnstalleerd die geen gevaar voor de gezondheid oplevert.

6.2.1 Opties

BZK ziet meerdere opties voor het zorgdragen voor een stelsel waarbij de veiligheid van bewoners geborgd wordt. Vandaar de opdracht (zie 2.1) om drie scenario's uit te werken:

1. Uniforme wettelijke regeling
2. Kader wettelijk geborgd, meerdere regelingen
3. Vrijwillige regeling

Optie 2 betreft een aanpak die lijkt op de wijze waarop toetsinstrumenten volgens de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) worden toegelaten. De toelatingsorganisatie (TO) die wordt opgericht onder de Wkb zou bijvoorbeeld ook de TO kunnen zijn voor de toelating van de nieuwe regelingen. Net als bij de Wkb wordt de mogelijkheid gecreëerd dat er meerdere regelingen komen. Dit geeft bestaande keurmerken (BRL 6000, Sterkin, EVI, etc.) de mogelijkheid om toegelaten te worden, uiteraard met een verbeterde versie van hun regelingen.

6.3 Perspectief van de installatiebranche en merkbeheerders

6.3.1 Totaalbeeld

UNETO-VNI, OVI, KvINL, SCIOS en Zelfstandigen Bouw zijn voorstander van een uniforme wettelijk verplichte erkenning voor gas-installateurs/onderhoudsmonteurs (scenario 1).

Sterkin heeft een voorkeur voor een wettelijk verplichte erkenning (scenario 1 of 2) zonder een keuze te maken tussen een uniforme regeling of een uniform kader.

6.3.2 Perspectief afzonderlijke brancheorganisaties/merkbeheerders

Voor **UNETO-VNI** is wettelijke verplichting één van de noodzakelijke voorwaarden om de regeling voldoende dekkend te maken. Zonder wettelijke verplichting (en handhaving) zal een goede regeling nooit leiden tot een 'volledig' afgedekte markt. Een gekwalificeerde installateur heeft het in een onvoldoend geregelde markt prijstechnisch moeilijk. Zonder wettelijke verplichting zijn er veel mogelijkheden voor opdrachtgevers om bedrijven te kiezen die niet voldoen aan het minimum niveau.

OVI (beheerder **OK CV**) vindt een wettelijke verplichting een goed idee. Het is één van de noodzakelijke voorwaarden om de regeling voldoende dekkend te maken. Zonder wettelijke verplichting (en handhaving) zal een goede regeling nooit leiden tot een 'volledig' afgedekte markt.

KvINL vindt een wettelijk verplichte erkenning een goed idee. Zo worden de 'cowboys' uit de markt gedrukt. De overheid moet de regeling wel door de sector laten opstellen.

Volgens **Sterkin** is een landelijk uniforme regeling noodzakelijk, maar die hoeft niet wettelijk verplicht te zijn. Als de overheid voldoende voorlichting geeft aan burgers en bedrijven, dan kunnen deze weten wat het verschil is tussen de 'echte installateur' en de niet-erkende installateur. Sterkin beschikt niet over voldoende middelen om deze boodschap tussen de oren van burgers en bedrijven te krijgen. Nu is het enige voordeel(tje) in de markt dat een erkend bedrijf 'zegelrecht'⁹ heeft. Dat heeft geen betekenis voor opdrachtgevers (de meeste) die voor de laagste prijs gaan. De landelijk uniforme regeling moet zich niet puur beperken tot erkenning. Het verzorgen van deskundige voorlichting en nascholingscursussen voor de erkende bedrijven hoort een integraal onderdeel te zijn. Sterkin is voorstander van één landelijke, zelfstandige (niet-wettelijk voorgeschreven), regeling (die ook niet door de branche wordt aangestuurd). Eventueel meerdere regelingen met overeenkomstige elementen.

SCIOS merkt op dat voor 1992, de nutsbedrijven een installatie niet aansloten op het distributienet als deze niet was aangelegd door een erkende installateur. Na 1992 moesten installatiebedrijven nog wel aan (beperkte) eisen voldoen op grond van de Vestigingswet, maar deze eisen zijn in 2007 samen met de Vestigingswet verdwenen. Dit betekent dat tegenwoordig iedereen een gasverbrandingstoestel mag installeren en onderhouden.

SCIOS vindt invoering van een wettelijk verplichte erkenningsregeling een goed idee. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is de handhaving. Als de overheid niet optreedt tegen niet-erkende installateurs/inspecteurs werkt het nog niet. Er zou een keuze kunnen worden gemaakt tussen een verplichte

⁹ Zegelrecht houdt in dat een installateur de zegel van het energiebedrijf in een meterkast mag verbreken en deze mag vernieuwen.

erkenning van inspecteurs (en voorgeschreven inspecties) en een verplichte erkenning van installateurs en onderhoudsmonteurs.

SCIOS acht een erkenning van bedrijven zonder dat hun werk daadwerkelijk wordt gecontroleerd weinig zinvol. In de Activiteitenregeling milieubeheer (artikel 3.7m, lid 3) is sprake van een eerste keuring van een installatie binnen 6 weken na inbedrijfstelling. Mogelijk is dit ook voor huishoudelijk toestellen een optie om de veiligheid en kwaliteit te verbeteren.

Zelfstandigen Bouw ziet wel mogelijkheden tot verbetering van haar eigen regeling bijvoorbeeld door het invoeren van controles van het geleverde werk, maar onderkent dat dit alleen kan als er sprake is van een wettelijke verplichting. Binnen het werkveld van de kwaliteitsvakman is veel prijsdruk, de consument is niet bereid om te betalen voor extra zekerheden en kwaliteitsborging. Alleen als iedereen zich eraan moet conformeren, kunnen extra kwaliteitswaarborgen worden doorgevoerd. De sector doet niet veel aan zelfregulering.

Als er meer controle wordt ingevoerd, dan moet dit 'onaangekondigde' controle zijn. De ervaring leert dat men zich anders voorbereid op de controle hetgeen leidt tot onjuiste conclusies. Zelfstandigen Bouw staat positief ten opzichte van een wettelijk verplichte erkenning, omdat het de veiligheid ten goede komt. Zo worden de 'cowboys' uit de markt gedrukt. De overheid moet de regeling wel door de sector laten opstellen en alleen aanwijzen welke elementen de regeling moet bevatten.

6.4 Perspectief van de consument

6.4.1 Totaalbeeld

De consumentenorganisaties, Consumentenbond, VACpunt Wonen en Woonbond, kiezen voor scenario 1 of 2 met een voorkeur voor 1. Een door de overheid geadviseerde erkenning (scenario 3) zal volgens hen niets veranderen aan de huidige situatie. Ook de verhuurdersorganisatie AEDES kiest voor scenario 1 of 2. VBWTN kiest voor scenario 1 en alleen de verhuurdersorganisatie Vastgoed Belang kiest voor scenario 3.

Volgens de consumentenorganisaties weet de consument niet wat hij zou moeten willen. Technisch is het voor de consument te ingewikkeld. Hij kan offertes niet vergelijken, begrijpt niets van het woud van keurmerken en kan ook het technisch resultaat niet beoordelen, zodat het logisch is dat de consument voor het goedkoopste gaat.

6.4.2 Perspectief afzonderlijke consumentenorganisaties en VBWTN

De **Consumentenbond** is voorstander van scenario 1. **VACpunt Wonen** en de **Woonbond** zijn voorstander van scenario 1 of 2, maar hebben een (lichte) voorkeur voor 1. Toezicht op erkende installateurs is nodig, maar het liefst binnen (verbeterde) bestaande regelingen. Beunhazen moeten uitgeschakeld worden.

VBWTN (gemeentelijk bouw- en woningtoezicht) is voorstander van een uniforme erkenning waarbij de overheid de spelregels maakt, dus scenario 1.

Aedes is voorstander van scenario 1 of 2 met een (lichte) voorkeur voor 1.

Vastgoed Belang is betrokken geweest bij het opstellen van de vrijwillig regeling OK CV en is vertegenwoordigd in het bestuur van OVI. Vastgoed Belang is overtuigd voorstander van scenario 3.

6.5 Conclusie

De meeste partijen, zowel de installatiebranche en de merkhouders als de consumentenorganisaties, spreken een voorkeur uit voor een wettelijke verplichte erkenning. Daarbij hebben zij een (lichte) voorkeur voor uniforme erkenningsregeling boven een uniform kader waarbinnen meerdere regelingen kunnen worden toegelaten. Wettelijke verplichting wordt van belang geacht om te komen tot een 'volledig' afgedekte markt en de 'cowboys' uit de markt te drukken.

Er is weinig steun voor scenario 3.

7 Uitwerking scenario's

7.1 Inleiding

Met in het achterhoofd de bevindingen van de inventarisatie, de interviews met de merkhouders en de discussie-sessies met de merkhouders op 24 mei en 5 september 2016 (zie 2.2.1), hebben de onderzoekers drie scenario's voor de beoogde erkenning van installateurs van gasverbrandingstoestellen nader uitgewerkt. Einddoel is dat gasverbrandingstoestellen van individuele woningen (voor verwarming en warmwater) worden geïnstalleerd en onderhouden door vakbekwame installateurs en dat daarmee een risicoverlaging optreedt ten opzichte van de huidige werkwijze.

Het principe van de drie scenario's is als volgt:

1. Wettelijk verplichte erkenning, gebaseerd op één wettelijk aangewezen erkenningsregeling.
(Uniforme wettelijke regeling)
2. Wettelijk verplichte erkenning, gebaseerd op een of meer erkenningsregelingen die voldoen aan wettelijk vastgestelde criteria.
(Kader wettelijk geborgd, meerdere regelingen)
3. Vrijwillige erkenning of certificering, gebaseerd op verbeterde, transparante versies van de bestaande kwaliteitsregelingen.
(Vrijwillige regeling)

7.2 Uniforme wettelijke regeling (scenario 1)

Beschrijving

Een merkhouder gaat een uniforme regeling opstellen en vervolgens beheren. De overheid gaat voorschrijven dat individuele gasverbrandingstoestellen (voor verwarming en warmwater) van woningen alsmede de (al dan niet individuele) rookgaskanalen alleen nog maar mogen worden geïnstalleerd en onderhouden door installatiebedrijven/personen die volgens deze nieuwe regeling zijn erkend.

De merkhouder kan een overheidsorganisatie zijn of een onafhankelijke stichting (all parties concerned). In het geval van een onafhankelijke stichting zal de overheid moeten toezien op de werking van het systeem en kan zij zonedig ingrijpen, bijvoorbeeld in het uiterste geval door het aanwijzen van een andere onafhankelijke stichting.

De wettelijke verplichting kan geregeld worden in het Bouwbesluit. Eisen aan de deskundigheid van de degene die de verbrandingstoestellen installeert kunnen namelijk gebaseerd worden op artikel 2 van de Woningwet. Op grond van artikel 1 van de wet, de begripsbepalingen, valt voor de toepassing van de wet de installatie onder het begrip bouwwerk. Dergelijke eisen kunnen worden beschouwd als technische eisen aan een te bouwen bouwwerk (in het geval van het laten installeren van een toestel) en aan de staat van een bestaand bouwwerk (in het geval van onderhoud).

Een mogelijk voorschrift in het Bouwbesluit zou bijvoorbeeld kunnen luiden:

Artikel @. Werkzaamheden aan verbrandingstoestellen, verbrandingsluchttoevoorzieningen en rookgasafvoorzieningen

1. Eenieder die werkzaamheden uitvoert aan een verbrandingstoestel, verbrandingsluchttoevoorziening of rookgasafvoorziening is gekwalificeerd volgens bij ministeriële regeling bepaalde beroeps-/bedrijfseisen.
2. De in het eerste lid bedoelde werkzaamheden zijn:
 - a. het nieuw installeren van verbrandingstoestellen, verbrandingsluchttoevoorzieningen of rookgasafvoorzieningen;
 - b. het uitvoeren van werkzaamheden aan bestaande verbrandingstoestellen, verbrandingsluchttoevoorzieningen of rookgasafvoorzieningen;
 - c. het uitvoeren van onderhoud aan bestaande verbrandingstoestellen, verbrandingsluchttoevoorzieningen of rookgasafvoorzieningen.

In de Regeling Bouwbesluit kan dan vervolgens verwezen worden naar erkenningsregeling die de merkhouder heeft opgesteld en beheerd.

Bij opname in het Bouwbesluit zal de handhaving dan bij de gemeente liggen die bevoegd gezag is voor het Bouwbesluit op grond van artikelen 92 van de Woningwet en artikel 5.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Gemeentelijk toezicht op erkende monteurs zal niet nodig zijn, omdat dit toezicht helemaal geregeld wordt binnen de erkenningsregeling. Toezicht is daarom alleen van toepassing op illegale installateurs. Gemeenten kunnen handhavend optreden tegen overtreders van het voorschrift. Dit kan zowel tegen de eigenaar van een woning die een beunhaas het werk laat doen als tegen de beunhaas zelf. De reguliere instrumenten staan de gemeenten daartoe ter beschikking: last onder bestuursdwang/dwangsom (artikel 125 Gemeentewet) en een bestuurlijke boete (artikel 92a Woningwet). Vooral de bestuurlijke boete lijkt daarbij een goede optie omdat daarbij een lik-op-stuk handhaving mogelijk is met een boete tot € 8.200,00 (boete van de derde categorie, bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht, peildatum 1 januari 2016.) mogelijk is. Gemeenten hebben beleidsvrijheid voor de wijze waarop zij hun handhaven invullen. Als het gaat om bestaande bouw, beperken gemeenten hun toezicht meestal tot meldingen ("piepsysteem"). Toezicht en handhaving zal door gemeenten hoe dan ook niet eenvoudig zijn omdat de werkzaamheden plaatsvinden achter de voordeur en er veelal sprake zal zijn vergunningsvrije activiteiten. Of een monteur erkend is, zal voor een ieder transparant zijn uitgaande dat er een landelijke database met alle erkennende bedrijven en monteurs komt en afzonderlijke monteurs op lokatie een bewijs (pasje) hebben.

Naast de hiervoor vermelde bestuursrechtelijke handhaving kan gebruik gemaakt worden van het strafrecht. Overtredingen van artikel 2 van de Woningwet, dus ook van het toekomstige voorschrift in het Bouwbesluit, zijn tevens strafbaar gesteld op grond van de Wet op de economische delicten (WED). Het openbaar ministerie kan in voorkomende gevallen onderzoek doen naar beunhazen en deze strafrechtelijk aanpakken.

Voor- en nadelen

Het voordeel van scenario 1 is een hoge mate van uniformiteit en duidelijkheid voor de consument. Belangrijker nog is dat de wettelijke verplichting (evenals overigens in scenario 2) een belangrijke bijdrage levert aan het uitschakelen van onbekwame installateurs/monteurs. De wettelijke verplichting draagt aanzienlijk bij aan 'risicoverlaging'.

De ene merkhouder maakt 'all parties concerned' de afweging tussen risico en controle(-kosten). Uiteindelijk kan de rijksoverheid de aanwijzing van de regeling altijd nog intrekken, mocht er een al te eenzijdige afweging ontstaan. De rijksoverheid hoeft maar toezicht te houden op één organisatie.

Toezicht op de naleving van het nieuwe voorschrift door de overheid is noodzakelijk (handhaving). Bij opname in het Bouwbesluit is bestuursrechtelijk handhaving door gemeenten mogelijk, maar omdat de werkzaamheden achter de voordeur plaatsvinden, zal uitvoering hiervan lastig zijn. Ook is aannemelijk dat gemeenten hun toezicht beperken tot het afhandelen van meldingen. Met een database met alle erkende bedrijven en monteurs en een pasjessysteem voor monteurs wordt wel voor iedereen transparant wie illegaal werkt. Naast publiekrechtelijk kan het Openbaar ministerie ook strafrechtelijke optreden.

7.3 Uniform wettelijk kader, meerdere regelingen (scenario 2)

Beschrijving

De rijksoverheid stelt een wettelijk kader op waaraan regelingen moeten voldoen. Er zijn in dit scenario in de markt meerdere regelingen mogelijk. De regelingen moeten dan worden getoetst door een organisatie aan het wettelijk kader. Is dat het geval dan wordt de regeling toegelaten. Iedere regeling wordt beheerd door een merkhouders (beheerorganisatie). Een regeling kan een erkennings- of certificeringsregeling zijn. De overheid gaat voorschrijven dat individuele gasverbrandingstoestellen (voor verwarming en warmwater) van woningen alsmede de (al dan niet individuele) rookgaskanalen alleen nog maar mogen worden geïnstalleerd en onderhouden door installatiebedrijven/personen die volgens een toegelaten regeling zijn erkend. De juridische uitwerking hiervan kan plaatsvinden in het Bouwbesluit en de Regeling Bouwbesluit.

Deze aanpak lijkt op de wijze waarop toetsinstrumenten volgens de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) worden toegelaten. De toelatingsorganisatie (TO) die wordt opgericht onder de Wkb zou ook de organisatie kunnen zijn voor de toelating van de nieuwe regelingen voor installateurs. Net als bij de Wkb wordt de mogelijkheid gecreëerd dat er meerdere regelingen komen. Dit geeft bestaande keurmerken (BRL 6000, Sterkin, SEI, etc.) de mogelijkheid om toegelaten te worden, uiteraard met een verbeterde versie van hun regelingen die aan het wettelijke kader voldoen.

Als het gaat om toezicht en handhaving door gemeenten is er geen verschil met scenario 1. Toezicht en handhaving op illegale monteurs is gelijk aan scenario 1.

Voor- en nadelen

Het voordeel van scenario 2 ten opzichte van scenario 1 is dat er minder 'macht' bij één partij wordt gelegd. Concurrentie tussen verschillende toegelaten regelingen kan ertoe leiden dat de kosten beter in de hand worden gehouden. Daarnaast sluit scenario 2 meer aan bij de huidige praktijk met meerdere regelingen en geeft het bestaande keurmerken de mogelijkheid om toegelaten te worden (uiteraard met een verbeterde versie van hun regelingen). Hierdoor zal de stap voor de sector kleiner zal zijn. Bovendien geeft scenario 2 ruimte voor onderscheidend vermogen van de verschillende regelingen en geeft het daarmee meer kansen voor innovatie. Nadeel is dat scenario 2 iets complexer is voor de rijksoverheid. Er moet een organisatie komen die meerdere regelingen moet toetsen en toelaaten en toezicht moet houden op meerdere beheerders van regelingen.

7.4 Vrijwillige regeling (scenario 3)

Beschrijving

De overheid richt een verzoek aan de beheerders van de huidige kwaliteitsregelingen om hun regelingen te verbeteren, transparanter te maken en aan te vullen met rookgaskanalen e.d. Daarbij kan eventueel gebruik worden gemaakt van aanvullende instrumenten voor zelfregulering zoals:

- Een gedragscode
- Een keurmerk

- Naming and shaming
- Een protocol

De overheid adviseert de woonconsument om erkende bedrijven in te schakelen, die voldoen aan de criteria die de OvV noemt. De overheid bepaalt welke erkenningsregelingen voldoende zijn en publiceert deze.

Voor- en nadelen

Het voordeel van scenario 3 is dat er nauwelijks sprake is van overheidsbemoediging, in die zin dat de overheid de burger stimuleert in plaats van dwingt. Het nadeel is dat verbetering van de huidige kwaliteitsregelingen waarschijnlijk ten opzichte van de huidige situatie zal leiden tot een relatieve toename van niet-erkende installateurs, als installateurs de voordelen van de erkenning niet vinden opwegen tegen de kosten. Dit kan een risicoverhoging tot gevolg hebben. De vraag is of de aanbeveling van de overheid de hobbel van de extra kosten kan overwinnen.

7.5 Relatie met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) kent 'instrumenten voor kwaliteitsborging'. Zo'n instrument is 'een beoordelingsmethodiek die tot doel heeft vast te stellen of er een gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het bouwen van een bouwwerk voldoet aan de bouwvoorschriften' (Bron: Concept regeling Ontwerp wetsvoorstel kwaliteitsborging voor het bouwen, april 2016).

Bij vergunningplichtige bouw en verbouw is men (met ingang van 2018) onder de Wkb verplicht gebruik te maken van een instrument voor kwaliteitsborging. De aanleg van verbrandingsinstallaties/ rookgaskanalen/verbrandingsluchtkanalen bij vergunningplichtige (ver)bouw valt straks ook onder de kwaliteitsborging/toets van een instrument. De wijze waarop de verbrandingsinstallatie e.d. straks onder de Wkb wordt getoetst door een kwaliteitsborger, is voorgeschreven in het instrument. De toelatingsorganisatie beoordeelt of dit instrument aan de Wkb voldoet. In een instrument kan daarbij rekening worden gehouden met de interne kwaliteitsborging van het installatiebedrijf zelf. Hoe beter de interne borging hoe minder inspanning de kwaliteitsborger hoeft te doen.

Als een installateur erkend is dan kan een instrument bepalen dat de kwaliteitsborger minder inspanning hoeft te doen. Dit staat los van het feit of die erkenning wettelijke verplicht is.

Het gebruikmaken van (nieuwe) regeling(en) voor installateurs bij de instrumenten voor kwaliteitsborging is zowel mogelijk voor scenario 1 en 2 als 3. De mate waarin een instrument gebruik kan maken van de (nieuwe) regeling(en) voor installateurs zal bij het vrijwillige scenario 3 minder zijn dan bij scenario 1 en 2. Bij scenario 1 is de regeling immers al wettelijk vastgelegd en bij scenario 2 zijn de regelingen ook al getoetst aan het wettelijk kader. Bij scenario 1 zal een instrument gebruik kunnen maken van de regeling vergelijkbaar met wat gedaan zal worden met erkende kwaliteitsverklaringen op andere gebieden. Bij scenario 2 kan mogelijk een één op één aansluiting plaatsvinden tussen de Wkb en nieuwe regelingen als de toelatingsorganisatie voor de Wkb ook de toelating gaat doen voor de nieuwe regelingen.

8 Afweging scenario's en invulling erkenningsregeling

8.1 Afweging scenario's

De drie scenario's en de invulling van de nieuwe regeling treft de consument, de sector en de overheid in verschillende mate. In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke manier die partijen worden getroffen (zowel positief als negatief).

In paragraaf 8.2 wordt besproken welke aspecten in de beoordeling worden betrokken.

Aangezien de precieze invulling van de nieuwe regeling (zie 5.3) invloed heeft op de effecten ervan, wordt dit punt nader besproken in paragraaf 8.3. Deze bespreking leidt tot het definiëren van drie regelingen die van elkaar zijn te onderscheiden door de zwaarte van de lasten die ze met zich meebrengen voor de sector.

De uiteindelijke afweging, heeft dus betrekking op drie scenario's voor de wettelijke implementatie van de regeling en drie varianten voor de inhoud en vorm van de regeling. In paragraaf 8.4 wordt beschreven wat de impact is van de scenariokeuze en de precieze invulling voor de afzonderlijke actoren:

- consument,
- sector, en
- overheid.

8.2 Beoordelingsaspecten

Bij het vergelijken van de toekomstige situatie, waarin de nieuwe regeling functioneert, en de huidige situatie zijn vooral de volgende vragen van belang:

- In welke mate wordt het jaarlijks aantal ongevallen gereduceerd (impact op de consument)?
- In welke mate stijgt de prijs voor het installeren/onderhouden van een cv-ketel (impact op consument)?
 - In welke mate wordt de toetredingsdrempel tot de markt voor het installeren/onderhouden van een cv-ketel verhoogd (impact op de consument)?
- Zullen er voldoende gekwalificeerde monteurs zijn (impact op de sector)?

In dit rapport wordt ter onderlinge vergelijking van de scenario's en varianten nog slechts gekeken naar de relatieve waarden van de kosten en baten. Naast de kosten en baten zijn er overigens ook nog andere aspecten waarop de verschillende scenario's en varianten met elkaar kunnen worden vergeleken, zoals de mate van overheidsbemoediging en de mate van eenvoud (transparantie).

8.3 Regelingsvarianten

Teneinde het aantal varianten dat in de afweging wordt betrokken te beperken, is ervoor gekozen om de varianten te kenmerken door de jaarlijkse deelnemingskosten **voor een eenmanszaak**.

Het is aannemelijk dat de ongevallenreductie toeneemt met het stijgen van de kosten voor deelname aan de regeling. Een duurdere regeling garandeert een betere kwaliteitsborging. Als dit niet zo is dan moet de regeling efficiënter gemaakt worden ¹⁰⁾.

¹⁰⁾ Vanzelfsprekend is een voorwaarde bij het nader invullen van de regeling dat de regeling efficiënt moet zijn.

De volgende varianten worden onderscheiden:

1. Regeling met jaarlijkse kosten van € 1.800,-
2. Regeling met jaarlijkse kosten van € 900,-
3. Regeling met jaarlijkse kosten van € 450,-

Uitgaande van de relatie met de kosten, biedt variant 1 dus een grotere ongevallenreductie dan variant 2, en variant 2 een grotere ongevallenreductie dan variant 3.

Variant 1 is inhoudelijk en qua kosten enigszins vergelijkbaar met de huidige procescertificatieregeling van KvINL en de huidige kwaliteitssysteemcertificatieregeling van SCIOS.

Variant 3 is inhoudelijk en qua kosten enigszins vergelijkbaar met de huidige erkenningsregelingen Sterkin/REG en EVI, maar dan uitgebreid met een controle van elke monteur eens per jaar.

Variant 2 zou een persoonscertificatieregeling kunnen zijn met een controle van de monteur eens per jaar. Dit zou een nieuwe regeling zijn, omdat er geen huidige persoonscertificatieregeling bestaat.

De bedragen zijn indicatief omdat de kosten van de uiteindelijk te kiezen regeling van diverse factoren afhangen, zoals:

- al dan niet accreditatie door de Raad voor Accreditatie,
- omvang en frequentie van de externe controle (door de merkhouders) van het kwaliteitssysteem (van het installatiebedrijf), en
- omvang en frequentie van de externe controle van de vakbekwaamheid en de uitgevoerde projecten van elke monteur.

Voor de genoemde bedragen voor een eenmanszaak kan elke monteur ten minste een maal per jaar gecontroleerd worden in het werk. Voor grotere bedrijven zullen de kosten per monteur lager zijn dan voor een eenmanszaak. De gekozen bedragen kunnen dus gehanteerd worden als een maximum.

8.4 Impact van de nieuwe regeling

8.4.1 Impact voor de consument

Transparantie

De wettelijk verplichte regeling (scenario 1 en 2) biedt de consument op eenvoudige wijze bescherming tegen ongevallen. Hij hoeft alleen maar zorg te dragen voor het inschakelen van een gekwalificeerd installatiebedrijf. De keuze van de regelingsvariant (bijvoorbeeld 1, 2 of 3) heeft hier geen invloed op.

Bij vrijwillige regelingen (scenario 3) is de situatie minder eenvoudig. De consument moet beslissen of hij een gekwalificeerd installatiebedrijf inschakelt en een keuze maken uit meerdere vrijwillige regelingen. De variatie in vrijwillige regelingen (bijvoorbeeld 1,2 of 3) vormt een extra complicatie.

Ongevallen

Bij invoering van een wettelijk verplichte regeling (scenario 1 en 2) is de ongevallenreductie afhankelijk van de keuze van de regelingsvariant. Bij variant 1 (niet te verwarren met scenario 1) treedt de grootste ongevallenreductie op. Met deze variant kan het aantal ongevallen verminderen tot een minimaal niveau. Maar wellicht kan dat minimaal niveau ook worden bereikt met variant 2 en mogelijk zelfs met variant 3.

Bij een keuze voor vrijwillige regelingen (scenario 3), met gelijke varianten als in scenario 1 en 2, zal de ongevallenreductie geringer zijn dan in scenario 1 en 2, omdat een groot deel van de installatiebedrijven niet aan een regeling zullen meedoen. Er is geen reden om te verwachten dat de bedrijven die nu al niet meedoen aan een regeling, wel zullen meedoen als de regelingen beter (en zwaarder) worden. Aangezien niet bekend is wat het huidige aandeel is van de niet-erkende gasinstallatiebedrijven in de markt van installatie en onderhoud van individuele gasverbrandingstoestellen van woningen (zie 3.2), is ook niet te zeggen hoeveel de ongevallenreductie in scenario 3 lager is dan in scenario 1 en 2. Als de ongevallenreductie in scenario 1 en 2 bijvoorbeeld 80 % bedraagt en als de bedrijven die niet vrijwillig kiezen om mee te doen aan een kwaliteitsregeling bijvoorbeeld 50 % bedraagt, dan is de reductie in scenario 3 nog maar 40 %.

Prijs

Bedrijven en monteurs moeten kosten maken voor hun (nieuwe) erkenning. Hieronder vallen ook de kosten voor het op orde brengen/houden van de organisatie van de bedrijven en van de vakbekwaamheid van de monteurs. Deze kosten komen uiteindelijk voor rekening van de consument, omdat ze verrekend worden in de prijs voor het monteren/onderhouden van de cv-ketel.

De jaarlijkse kosten voor de erkenning moeten worden betaald uit de jaarmzet. Veel bedrijven, maar ook veel monteurs, verrichten ook andere werkzaamheden dan het monteren/onderhouden van cv-ketels. Het gaat dus specifiek om de omzet in monteren/onderhouden van cv-ketels. Aangenomen wordt dat een 'gemiddelde monteur' de helft van het jaar bezig is met andere werkzaamheden.

Om tot een indicatie ¹¹⁾ te komen van de invloed van invoering van de nieuwe regeling op de prijs van het monteren van cv-ketels, wordt aangenomen dat een installatiemonteur per week voor € 500,00 per ketel (alleen arbeidskosten: per ketel 10 uur à € 50,00) 2 ketels plaatst, dat is ongeveer 80 per jaar. Zijn specifieke jaarmzet bedraagt dan € 40.000,00 (dit is de helft van zijn totale jaarmzet).

Het aandeel van de externe kosten van de regeling in de prijs van het monteren van een cv-ketel wordt dan:

Regeling	Externe meerkosten als percentage van de prijs	Externe meerkosten per ketel (installeren)
Variant 1	4,5 %	€ 22,50
Variant 2	2,25 %	€ 11,25
Variant 3	1,125 %	€ 5,63

Om tot een indicatie te komen van de invloed van invoering van de nieuwe regeling op de prijs van het onderhouden van cv-ketels, wordt aangenomen dat een installatiemonteur per dag voor € 50,00 per ketel (alleen arbeidskosten, per ketel 1 uur à € 50,00) 4 ketels onderhoudt, dat is ongeveer 800 per jaar. Zijn specifieke jaarmzet bedraagt dan € 40.000,00 (dit is de helft van zijn totale jaarmzet).

¹¹⁾ De getallen die in 8.4.1 worden gehanteerd zijn ruwe schattingen. Om te kunnen bepalen wat het effect is van de drie varianten in de drie scenario's worden ze voldoende nauwkeurig geacht. Mogelijk moet in het kader van de definitieve invulling van de nieuwe regeling nader onderzoek worden gedaan.

Het aandeel van de kosten van de regeling in de prijs van het onderhoud van een cv-ketel wordt dan:

Regeling	Externe meerkosten als percentage van de prijs	Externe meerkosten per ketel (onderhouden)
Variant 1	4,5 %	€ 2,25
Variant 2	2,25 %	€ 1,13
Variant 3	1,125 %	€ 0,57

Behalve de externe kosten voor de erkenning zullen de erkende bedrijven ook interne kosten moeten maken om hun bedrijfsvoering te laten voldoen aan de eisen van de nieuwe regeling. Geschat wordt dat deze interne kosten ongeveer even hoog zijn als de externe.

Dit leidt tot de volgende (maximale) totale (externe en interne) kostenverhoging:

Regeling	Totale meerkosten als percentage van de prijs	Totale meerkosten per ketel (installeren)	Totale meerkosten per ketel (onderhouden)
Variant 1	9 %	€ 45,00	€ 4,50
Variant 2	4,5 %	€ 22,50	€ 2,25
Variant 3	2,25 %	€ 11,25	€ 1,13

De kosten voor de erkenning zijn meerkosten voor alle bedrijven die niet meedoen aan de huidige kwaliteitsregelingen. Voor de bedrijven die al wel meedoen, zijn de meerkosten in principe lager. De kosten voor de huidige erkenningen zijn echter verwaarloosbaar. De kosten voor de huidige certificeringsregelingen zijn dat niet. Bedrijven die nu al een procescertificaat hebben (globaal vergelijkbaar met variant 1) zouden in principe geen meerkosten hebben, maar de meeste gecertificeerde bedrijven hebben meerdere monteurs in dienst, en de nieuwe regeling eist dat alle monteurs ten minste een maal per jaar worden gecontroleerd. In deze indicatieve berekening nemen we aan dat de hier berekende meerkosten een goede indicatie vormen voor de extra kosten van de invoering van de nieuwe regeling.

Bij de strengste regeling (variant 1) wordt het monteren van een cv-ketel maximaal € 45,00 duurder (interne en externe kostenverhoging), dat is 9 % van de prijs voor de arbeid en minder dan 2 % van de all-in prijs voor het laten plaatsen van een nieuwe ketel. Bij de strengste regeling (variant 1) wordt het onderhouden van een ketel maximaal € 4,50 duurder (interne en externe kostenverhoging), dat is 9 % van de prijs voor de arbeid en ongeveer 4,5 % van de jaarlijkse prijs van een onderhoudscontract.

Naast de bovengenoemde exercitie door de rapporteurs hebben ook de keurmerken Uneto-VNI, KvINL, Sterkin en Scios een indicatie gegeven van de meerkosten, Zij zijn hierbij uitgegaan van een tussenvorm tussen procescertificatie en bedrijfserkenning (zie verder 8.4.2) en komen hierbij op een verhoging van de prijs voor het installeren/onderhouden van een cv-ketel van 3 tot 6 %. Deze toename is grosso modo in lijn met wat de rapporteurs hebben beredeneerd.

De vraag is vervolgens wat de voorgaande berekeningen betekenen voor de keuze van een scenario. Duidelijk is dat in scenario 2 de berekende prijsverhoging als gevolg van de nieuwe regeling gelijk is aan die in scenario 1. Echter het voordeel van scenario 2 ten opzichte van scenario 1 is dat er minder 'macht' bij één partij wordt gelegd. Concurrentie tussen verschillende toegelaten regelingen kan ertoe leiden dat de kosten beter in de hand worden gehouden. Echter in scenario 3 leidt de nieuwe regeling tot een groter prijsverschil tussen erkende en niet erkende bedrijven. Mogelijk wordt de omzet van de niet erkende bedrijven relatief groter. In elk geval wordt de prijs gemiddeld minder verhoogd dan in scenario 1 en 2.

Niet beschouwde effecten waardoor kosten hoger kunnen uitvallen

In bovenstaande is uiteen gezet wat het te verwachten effect is van de verschillende scenario's en regelingsvarianten op de prijs van een onderhoudsbeurt of montage van een CV-ketel gebaseerd op de kosten die voortvloeien uit erkenning. Naast deze kosten zijn er nog andere kosteneffecten waarmee mogelijk rekening moet worden gehouden. Naarmate de nieuwe regeling hogere eisen stelt aan de (uitvoerende) monteurs, is te verwachten dat hun uurtarief (cao-gestuurd) extra stijgt. Ten slotte is niet uitgesloten dat het werk duurder wordt als het goed moet worden uitgevoerd. De marktwerking zal echter een drukkend effect hebben op deze prijsverhogingen.

Restricties aan de uitoefening van een beroep verminderen het aantal potentiële beoefenaars en beperken de arbeidsmobiliteit, wat leidt tot potentieel hogere werkloosheid en prijsopdrijvende effecten door concurrentie-afname. De nieuwe regeling kan dus naast de prijsverhoging door de extra kosten (van de nieuwe regeling zelf) nog een bijkomend prijsopdrijvend effect hebben. Hoe dan ook zal moeten worden geëist dat de monteurs voldoende vakbekwaam zijn.

8.4.2 Impact voor de sector

De belangrijkste vraag voor de sector is of zij wel beschikt over voldoende monteurs die onder de nieuwe regeling alle cv-ketels kunnen plaatsen/onderhouden. Als dat niet zo is, dan zal er iets in de sfeer van opleidingen moeten worden gedaan.

Benodigd aantal monteurs

In Nederland worden jaarlijks 400.000 nieuwe huishoudelijke cv-ketels geplaatst. Op basis van de in 8.4.1 geschatte omzet per monteur zijn daarvoor $400.000 / 80 = 5.000$ monteurs (fte) nodig.

In Nederland krijgen jaarlijks 4.000.000 huishoudelijke cv-ketels een tweejaarlijkse onderhoudsbeurt. Er worden dus 2.000.000 onderhoudsbeurten per jaar uitgevoerd. Op basis van de in 8.4.1 geschatte omzet per monteur zijn daarvoor $2.000.000 / 800 = 2.500$ monteurs (fte) nodig.

Beschikbaar aantal monteurs

Het thans reeds beschikbaar aantal voldoende gekwalificeerde monteurs is uiteraard direct afhankelijk van de eisen die de nieuwe regeling aan de monteurs stelt.

Zoals in 5.2.3 vermeld is de kwalificatie van de monteurs op gebied van gastechniek als volgt:

	Aantal monteurs
MBO 1	13.600
MBO 2	6.000
MBO 3	10.000
MBO 4	5.000
Totaal	34.600

De sector is op dit moment bezig met na te denken over de benodigde kwalificatie van monteurs. Daarbij er nu gedacht aan een model waarin de monteurs onder directe leiding of onder verantwoordelijkheid werken van een 'installatiedeskundige'. Uiteraard kan een zelfstandige zelf monteren/onderhouden, mits hij aan de eisen van een 'installatiedeskundige' voldoet. Het voordeel van dit model is dat de eisen aan een monteur lager kunnen zijn, terwijl de hoge eisen alleen gelden voor de installatiedeskundigen waarvan er minder nodig zijn.

In het bovenstaande model moet de laagst gekwalificeerde monteur ten minste ongeveer MBO-niveau 1 hebben. UNETO-VNI is niet bang voor een wezenlijk tekort aan voldoende gekwalificeerde monteurs als het door haar voorgestane model wordt gekozen voor de invulling van de nieuwe regeling. Niet duidelijk is of er ook voldoende monteurs zullen zijn als het minimaal vereiste niveau MBO 3 of 4 wordt. Weliswaar is hiervoor aangegeven dat er 7.500 monteurs nodig zijn, maar daarbij wordt uitgegaan van een volledige inzet van deze monteurs voor het onderhouden/installeren van CV-ketels terwijl zij in de praktijk vaak ook andere werkzaamheden uitvoeren.

De vraag is vervolgens wat dit betekent voor de keuze van een scenario. Duidelijk is dat in scenario 2 de opleidingsbehoefte als gevolg van de nieuwe regeling gelijk is aan die in scenario 1, maar in scenario 3 leidt de nieuwe regeling tot een lagere opleidingsbehoefte. Mogelijk komt de omzet van de niet erkende bedrijven in de buurt van de helft van de landelijke omzet. De opleidingsbehoefte in scenario 3 is dan maar de helft van die in scenario 1 en 2.

8.4.3 Impact voor de overheid

Ongevallen

Als wordt gekozen voor een vrijwillige erkenningsregeling (scenario 3), dan wordt de inhoud van de regelingen bepaald door de beheerders van de erkenningsregelingen. Te verwachten is dat de 'goedkoopste' regeling ook het laagst scoort op het aspect 'ongevalsreductie'. De goedkoopste regeling gaat immers waarschijnlijk uit van het meest beperkte controlemodel. Met de invoering van een wettelijke erkenningsregeling (scenario 1 en 2) legt de overheid de inhoud van de regeling vast en daarmee ook het kwaliteitsniveau en de te bereiken ongevalse reductie.

Handhaving

De rijksoverheid maakt in scenario 1 en 2 kosten in verband met het toezicht op de beheerders van de regelingen. Deze kosten komen uiteindelijk voor rekening van de belastingbetaler.

In scenario 1 en 2 maken de gemeenten kosten in verband met de handhaving van het nieuwe voorschrift. Ook deze kosten komen uiteindelijk voor rekening van de belastingbetaler.

Markttoetreding

In het kader van het beroepsreglementeringsbeleid van de regering zal moeten worden afgewogen of invoering van de nieuwe regeling proportioneel is.

Bij scenario 1 is de totale sector afhankelijk van 1 stichting en 1 regeling. In scenario 2 zal sprake zijn van enige concurrentie tussen de regelingen. Scenario 2 zal daarmee voor de regelingen meer stimulans zijn om hun regeling effectief en efficiënt in te richten dan bij scenario 1 het geval zal zijn. Bovendien is het waarschijnlijk dat bij scenario 2 en 3 de verschillende regelingen zullen inzetten op onderscheidend vermogen ten opzichte van de andere regelingen. Dit komt innovatie ten goede en zorgt voor een evenwichtigere weerspiegeling van het huidige beroepsveld. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat een regeling zich specifiek gaat richten op ZZP'ers of partijen die specifiek inzetten op het monitoren van (collectieve) rookgasafvoeren.

DPA Cauberg-Huygen B.V.

ir. P.W. van Calis
Senior Adviseur

EGC Advies

Guido Coppens
Senior Consultant

Bijlage 1 Beschrijving van de bestaande kwaliteitsregelingen

Korte beschrijving Kwaliteitsvakman

Algemeen

Het keurmerk Kwaliteitsvakman is een keurmerk voor zelfstandige vakmannen/vakvrouwen in de bouw, hout en techniek dat staat voor kwaliteit en garantie. Zelfstandige vakmannen/vakvrouwen kunnen zich ermee onderscheiden en klanten krijgen zekerheid.

Stichting Keurmerk Kwaliteitsvakman heeft het Keurmerk opgezet in goed overleg met zelfstandigen uit de bouw, hout en techniek en hun klanten. Stichting Keurmerk Kwaliteitsvakman is volledig onafhankelijk.

Het Keurmerk is breed en niet specifiek voor aanleg en/of onderhoud van verbrandings-toestellen. In totaal hebben zo'n 950 zzp-ers en kleine bedrijven het Keurmerk, een onbekend aantal daarvan zijn installateurs.

Documenten Kwaliteitsvakman

Algemene Voorwaarden Keurmerk Kwaliteitsvakman, te vinden op www.keurmerkkwaliteitsvakman.nl

Eisen waaraan de kwaliteitsvakman moet voldoen

Algemene voorwaarden

Het Keurmerk Kwaliteitsvakman is exclusief voor leden van Zelfstandigen Bouw. Drie voorwaarden om het Keurmerk te krijgen:

- Zelfstandig vakman/vakvrouw in de bouw, hout of techniek.
- 5 jaar werkervaring in het vak als werknemer of zelfstandige, of in bezit van een relevant vakdiploma (niet gespecificeerd, toetsing achteraf) en 2 jaar werkervaring.
- Een Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven en, bij constructief werk, een CAR-verzekering.
- Vijf aantoonbaar tevreden klanten kunnen presenteren bij registratie. Dit wordt geverifieerd door Zelfstandigen Bouw. Vervolgens moeten per half jaar drie (positieve) klantbeoordelingen worden overlegd om het keurmerk te behouden.

Controle op de installaties

Bij een opdracht boven € 10.000,- wordt een gratis inspectie van het geleverde werk aangeboden door het Keurmerk. Deze controle wordt uitgevoerd door een extern expertisebureau (en betaald door de vakman). Het moment van controle wordt bepaald door de consument.

Kosten

Het Keurmerk Kwaliteitsvakman kost € 18,- per maand of € 185,- per jaar.

Voor bedrijven met personeel gelden aangepaste tarieven:

- Bedrijf met 1 of 2 personeelsleden: € 350,-
- Bedrijf met 3 tot en met 5 personeelsleden: € 470,-
- Bedrijf met 6 tot en met 8 personeelsleden: € 600,-
- Bedrijf met 8 of meer personeelsleden: Prijs in overleg

Status

De regeling is niet erkend.

Korte beschrijving Lidmaatschap UNETO-VNI

Algemeen

UNETO-VNI beschouwt het UNETO-VNI-lidmaatschap onder andere als een kwaliteitslabel, mede vanwege het feit dat toepassen van de consumentenvoorwaarden en nakomingsgarantie verplicht zijn voor de leden.

Basisvoorwaarde voor het lidmaatschap zal in de toekomst zijn dat het bedrijf erkend/gecertificeerd is volgens een landelijk uniforme kwaliteitsregeling. De huidige situatie is dat deze toetredingsvoorwaarden ook al gelden, maar dat er dan diploma-eisen en bedrijfsvoorwaarden door UNETO-VNI zelf worden getoetst, indien het bedrijf niet beschikt over een kwaliteitsregeling.

Mede gelet op het rapport van de OvV en de komst van private kwaliteitsborging in de bouw, streeft UNETO-VNI naar een stuurpositie op het gebied van erkenning en certificering van installateurs. Erkenningen en certificeringen moeten gestroomlijnd worden. De kwaliteitsregeling OK CV wordt gezien als een pilot voor de beoogde verbeterde uniforme kwaliteitsregelingen. UNETO-VNI ziet dat het ook noodzakelijk is om meer eisen te stellen aan de 'soft-skills' van de uitvoerders.

Binnen UNETO-VNI is een 'Programma kwaliteit en kwaliteitsborging' gestart met als doel 'Het aantoonbaar verbeteren en borgen van de kwaliteit binnen de installatiesector in het algemeen en UNETO-VNI in het bijzonder'. Het programma moet leiden tot een brede impact op:

- erkennings- en certificeringsregelingen,
- opleidingen en scholing,
- houding en voorlichting, en
- toelatingscriteria voor en de 'waarde' van lidmaatschap UNETO-VNI.

Documenten Lidmaatschap UNETO-VNI

Voor toelatingseisen, zie: <https://www.uneto-vni.nl/lid-woorden/veelgestelde-vragen/toelatingseisen>.

Eisen waaraan het bedrijf moet voldoen

Algemene voorwaarden

De voorwaarden voor het lidmaatschap van UNETO-VNI zijn op dit moment:

- het bedrijf is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, met relevante bedrijfstak en bedrijfsomschrijving,
- het bedrijf staat te goeder naam en faam bekend,
- in het bedrijf zijn bijbehorende opleidings- of ervaringsvereisten aanwezig,
- een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering met een verzekerde som van minstens € 1.000.000,- per geval en minstens € 2.000.000,- per jaar.

Leden van UNETO-VNI hanteren algemene voorwaarden, die onder andere gebruikmaken van een garantieregeling. Dit houdt in dat een bedrijf nog enige tijd na de oplevering van de werkzaamheden gebreken herstelt zonder kosten in rekening te brengen. Bij in gebreke blijven van het bedrijf neemt de houder van het keurmerk (UNETO-VNI) de garantieverplichting over, waarbij wel een maximum geldt voor de te vergoeden kosten voor de herstelwerkzaamheden.

Deelname aan een vakgroep is in het verleden gekoppeld aan een relevante kwaliteitseis. Nu wordt in de ledenzoeker de kwaliteitsregeling van het bedrijf getoond. Er geldt verder een toelatingseis van een relevant vakdiploma minimaal op niveau 4. Met een EVI- of REG-erkenning wordt aan deze eis voldaan.

Controle op de installaties

Geen controle.

Kosten

De jaarlijkse (externe) kosten voor het lidmaatschap van UNETO-VNI zijn voor installatiebedrijven gebaseerd op de loonsom van het bedrijf. Voor een eenmanszaak bedragen deze ongeveer € 485,- ex BTW. Voor een installatiebedrijf met 5 personeelsleden ongeveer € 885,- ex BTW. Voor een installatiebedrijf met 50 personeelsleden € 3.500,- ex BTW.

Status

De regeling is niet erkend door de RvA.

Korte beschrijving OK CV

Algemeen

OK CV is een (nieuw) kwaliteitslabel voor 'het verrichten van periodiek onderhoud aan cv-ketels'. Dit label biedt consumenten en andere opdrachtgevers (zoals woningcorporaties) de garantie dat het onderhoud precies volgens de voorschriften van de fabrikant wordt verricht.

OK CV is een vrijwillig kwaliteitslabel dat is ontwikkeld door UNETO-VNI (de Ondernemersorganisatie voor technische installatiebedrijven), VFK (de vereniging van ketelfabrikanten) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Agentschap NL).

OK CV aanbieders zijn organisaties of onderdelen daarvan, die werkzaam zijn als installatie-, service of onderhoudsbedrijf met een aangetoonde kwaliteit. De werkzaamheden van OK CV aanbieders worden systematisch en gecontroleerd. Met ingang van 2015 wordt de controlerende taak uitgevoerd door onafhankelijke inspectiebedrijven. Aansluitend daaraan is er de mogelijkheid om bij overtreding van de voorschriften sancties op te leggen.

Bedrijven die OK CV aanbieden moeten in bezit zijn van de OK CV Licentie. Hiervoor is het nodig dat zij erkend zijn en voldoen aan andere eisen. Verder moeten ze één of meer Energie Service Specialisten (ESS) in dienst hebben en werken volgens de regels van OK CV. Dat laatste houdt onder meer in dat ze hebben ingestemd met het feit dat er regelmatig ter plekke wordt gekeken of het werk goed is uitgevoerd.

Documenten OK CV

- Licentieregeling voor OK CV aanbieders en vakbekwame ESS 23-12-14
- Monitoringsdocument 23-12-14
- Tarievenblad 23-12-14

Zie verder:

<http://www.ok-cv.nl/pages/11/installateurs/erkennen.html>

<http://www.ok-cv.nl/pages/6/installateurs/veelgestelde-vragen.html>

Eisen waaraan de erkende installateur moet voldoen

Algemene voorwaarden (artikel 3)

Het bedrijf moet:

- in het bezit zijn van:
 - de SEI-erkenning Onderhoud verwarmings- & warmtapwaterinstallaties; of
 - Sterkin erkenning Regeling voor de erkenning van gastechnische installateurs REG 2008; of
 - BRL 6000-16 certificaat Onderhoud en beheer van gasverbrandingstoestellen (kleiner dan 130 KW); of
 - SCIOS certificaat scope 1&2 inspectie van stookinstallaties
- gekwalificeerde Energie Service Specialist(en) (ESS) in dienst hebben.
- zelfstandig zijn gevestigd.
- beschikken over een outillage als bedoeld in artikel 8.

Vakbekwaamheid (artikel 3 en 10)

Een ESS heeft een voldoende opleiding genoten of is in het bezit van het certificaat ESS of heeft via een EVC traject alsnog voldoende ervaring en opleiding aangetoond.

De ESS dient in het bezit te zijn van:

- een bewijs van vakbekwaamheid.
(Een overzicht van de bewijzen van vakbekwaamheid is gepubliceerd op de website van www.QbisNL.nl),
en
- een certificaat Basisveiligheid VCA.

Outillage (artikel 8 en Bijlage 2)

De installateur dient de feitelijke beschikking te hebben en te houden over de gereedschappen, de hulpmiddelen en de vereiste 'voorschriften', waarmee installatiewerkzaamheden deugdelijk kunnen worden uitgevoerd.

De outillage die door een aangewezen inspectiebedrijf wordt gecontroleerd is omschreven in Bijlage 2 van de regeling.

Eisen aan de werkzaamheden (artikel 11)

De installateur moet:

- de 'voorschriften' naleven,
- gebruikmaken van de voorgeschreven controle formulieren, en
- beoordeelde CV-installaties ter controle afmelden.

Eisen aan de (interne) kwaliteitsbewaking (artikel 11)

De onderhoudswerkzaamheden moeten door een ESS worden uitgevoerd die bij de installateur in loondienst is, of die door de installateur rechtmatig is ingeleend en onder diens verantwoordelijkheid werkt.

Een ESS dient de bevoegdheid te hebben zelfstandig technische beslissingen ten aanzien van OK CV werkzaamheden te nemen.

Controle op de installaties

Toelatingscontrole (artikel 4 en 5)

De toelatingscontrole bestaat uit verificatie van:

- vakbekwaamheid en dienstverband van de technisch beheerder en de ESS-en,
- de outillage, en
- de inschrijving in het Handelsregister.

Periodieke controles (artikel 6)

OK CV laat de door de erkende installateurs afgemelde installaties systematisch (steekproefsgewijs) controleren door een aangewezen inspectiebedrijf. Per jaar worden ten minste 400 installaties gecontroleerd.

Sancties (Artikel 14)

De erkende installateur die zijn verplichtingen niet nakomt, begaat een overtreding. Tegen hem kunnen de volgende sancties worden getroffen:

1. een schriftelijke berisping;
2. een boete;
3. schorsing;
4. een doorhaling van de inschrijving.

Boetes (Artikel 16 en Bijlage 1)

Boetes worden in de praktijk niet opgelegd.

Kosten (Bijlage 1)

Opname in het register (eerste jaar): voor een bedrijf (per vestiging) € 310,00 ex BTW + voor een ESS € 15,00 ex BTW.

Jaarlijkse kosten (na het eerste jaar): voor een bedrijf (per vestiging € 250,00 ex BTW + per ESS € 15,00.

Jaarlijkse kosten indien gebruik wordt gemaakt van de OK CV Registratiemodule op basis van FGO+, per vestiging: € 62,50 ex BTW (Leden UNETO-VNI) of € 162,50 ex BTW (niet-leden).

De jaarlijkse (externe) kosten voor een 'klein' bedrijf (2 monteurs) bedragen ongeveer € 280,00 ex BTW. Daarbij komen nog de kosten voor gebruik van het eventueel voorgeschreven afmeldsysteem à € 162,50 (leden UNETO-VNI € 62,50) ex BTW.

Status

De regeling is niet erkend door de RvA. De onderliggende certificatieregelingen (BRL/SCIOS) wel.

Korte beschrijving EVI 2004

Algemeen

Het is voor opdrachtgevers lastig om een vakbekwame installateur van andere aanbieders te onderscheiden. Met name voor het installatiewerk in de bestaande bouw heeft de EVI-erkenning een duidelijke, toegevoegde waarde voor het installatiebedrijf. De ondernemer toont zijn potentiële opdrachtgever dat hij ervaring heeft met het werk, dat hij adequaat opgeleide mensen in dienst heeft en dat zijn kwaliteit met enige regelmaat wordt gecontroleerd.

Met de erkenning maakt de installateur het verschil met zijn concurrent. De erkende installateur:

- heeft de vereiste diploma's en/of ervaring;
- beschikt over de meest actuele handboeken en normen; en
- werkt met het juiste gereedschap en meetinstrumenten.

Documenten EVI

Op basis van de Erkenningsregeling voor Installateurs (EVI 2004) is erkenning onder andere mogelijk als installateur op het gebied van:

- gastechnische installaties, en
- onderhoud verwarmings- en warmtapwaterinstallaties.

Overzicht bewijzen vakbekwaamheid en vereiste outillage:

- Overzicht bewijzen van vakbekwaamheid vakdiscipline gastechnische installaties, behorende bij de EVI 2004, SEI.
- Outillagelijst Vakdiscipline gastechnische installaties, SEI.
- Overzicht bewijzen van vakbekwaamheid en outillagelijst vakdiscipline onderhoud verwarmings- en warmtapwaterinstallaties, behorende bij de EVI 2004, SEI.
- Outillagelijst Vakdiscipline onderhoud verwarmings- en warmtapwaterinstallaties installaties, SEI.
- Overzicht bewijzen van vakbekwaamheid vakdiscipline verwarmingsinstallaties, behorende bij de EVI 2004, SEI.

Eisen waaraan de erkende installateur moet voldoen

Algemene voorwaarden (artikel 3)

- De installateur moet zelfstandig zijn gevestigd.
- De installateur moet een persoon zijn met de vakbekwaamheid van 'Technisch Beheerder' of hij moet een dergelijk persoon in vaste full time-loondienst hebben.
- De installateur moet beschikken over een bepaalde 'outillage'.

Vakbekwaamheid (artikel 8)

- Bewijzen van de vakbekwaamheid van een 'Technisch Beheerder' staan op de website van KvINL.

Outillage (artikel 6 en website KvINL)

- De installateur dient de feitelijke beschikking te hebben en te houden over de gereedschappen, de hulpmiddelen en de vereiste 'voorschriften' waarmee hij zijn technische werkzaamheden deugdelijk kan uitvoeren.

De outillage die door KvINL wordt gecontroleerd is omschreven op de website van KvINL ('Outillage-lijst Vakdiscipline gastechnische installaties', SEI, en 'Overzicht bewijzen van vakbekwaamheid en outillage-lijst vakdiscipline onderhoud verwarmings- en warmtapwaterinstallaties, behorende bij de EVI 2004', SEI).

Eisen aan de werkzaamheden (artikel 9)

De installateur moet de 'voorschriften' naleven.

Eisen aan de (interne) kwaliteitsbewaking (artikel 11)

De installatiewerkzaamheden moeten worden uitgevoerd door:

- de 'Technisch Beheerder', of
- vakbekwaam personeel dat bij de installateur in loondienst is en onder zijn verantwoordelijkheid werkt.

Controle

Toelatingscontrole (artikel 4)

De toelatingscontrole bestaat uit verificatie van:

- de vakbekwaamheid van de technisch beheerder,
- het dienstverband van de technisch beheerder
- de beschikbaarheid van de vereiste meetinstrumenten.

Periodieke controles (artikel 10)

De erkende installateurs geven KvINL structureel toestemming om rapportages van periodieke veiligheidskeuringen die opdrachtgevers laten uitvoeren, op te vragen bij die opdrachtgevers.

KvINL controleert deze rapportages periodiek steekproefsgewijs.

De praktijk wijkt echter af van de bepalingen van artikel 10.

KvINL beschikt over een tiental 'consulenten'. Zij bezoeken jaarlijks ongeveer 400 van de 4600 erkende installateurs. Zij controleren geen projecten.

Boetes (artikel 14)

Boetes worden niet gehanteerd, wel kan de erkenning worden opgeschort of ingetrokken.

Kosten (Website KvINL)

Opname in het register (eenmalig):	€ 30,00 ex BTW
Jaarlijkse basiskosten EVI:	€ 46,50 ex BTW
Jaarlijkse kosten per vakgebied:	€ 14,50 ex BTW

Status

De regeling is niet erkend door de RvA.

Korte beschrijving Sterkin/REG

Algemeen

Het primaire doel van de Stichting Sterkin is om *'de erkenningen als minimaal kwaliteitsniveau voor de installateurs te behouden. Daarmee wordt voorkomen dat de Erkende installateur gelijkgeschakeld zal worden met de onbekende derde, de beunhaas'*.

De 'erkende Sterkin Installateur' voldoet aan de normen en eisen van een erkenningsregeling. De belangrijkste eisen hebben betrekking op kennis, meetapparatuur, gereedschappen en voorschriften en documentatie (wetgeving, voorwaarden Netbeheerders en NEN-normen). Er zijn opleidingseisen vastgesteld én normen voor het gereedschap waarover de installateur moet beschikken. Regelmatig wordt getoetst of de installaties van de erkende Sterkin Installateur voldoen aan de eisen.

De installateurs die over een gecertificeerd kwaliteitssysteem beschikken (de KOMO-Instal-installateurs en de overige gecertificeerde installateurs), worden niet systematisch gecontroleerd en worden vrijgesteld van controlekosten en van een aantal andere verplichtingen.

Naast installateurs kunnen ook eigenaren van installaties ('vergunninghouders') worden erkend.

Documenten REG

Gastechnische installateurs worden erkend op basis van de Regeling voor de erkenning van gastechnische installateurs (REG 2008, Herzien oktober 2014).

Voor de controle op de werkzaamheden van erkende installateurs zie

<https://www.sterkin.nl/over-sterkin/inspecties-namens-sterkin>.

Verder:

Overzicht bewijzen vakbekwaamheid (VakbekwaamhedenREG), d.d. 9 april 2015, Sterkin, Apeldoorn.

Eisen waaraan de erkende installateur moet voldoen

Algemene voorwaarden (artikel 3)

- De installateur moet zelfstandig zijn gevestigd en zijn ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.
- De installateur moet een persoon zijn met de vakbekwaamheid (opleiding) van 'Technisch Beheerder' of hij moet een dergelijk persoon in vaste loondienst hebben.
- De installateur moet beschikken over een bepaalde 'outillage', bestaande uit meetapparatuur voorschriften en documentatie.
- Hij/zij moet bedrijfsmatig een geregeld beroep maken van het verrichten van werkzaamheden op het gebied van de REG.

Vakbekwaamheid (artikel 10)

- Bewijzen van de vakbekwaamheid die kwalificeren voor een 'Technisch Beheerder' staan op de website van Sterkin. Een dergelijk bewijs toont aan dat de installateur de kennis bezit om zelfstandig installaties te kunnen ontwerpen, berekenen en in de praktijk volgens de voorschriften op te leveren.

Outillage (artikel 8 en Bijlage 2)

- De installateur dient de feitelijke beschikking te hebben en te houden over de gereedschappen, de hulpmiddelen en de vereiste 'voorschriften', waarmee installatiewerkzaamheden deugdelijk kunnen worden uitgevoerd.

De outillage die door Sterkin wordt gecontroleerd is omschreven in Bijlage 2 van de regeling.

Eisen aan de werkzaamheden (artikel 11)

De installateur moet 'de voorschriften' naleven. Voorschriften bestaan uit wetgeving, zoals het bouwbesluit en documentatie. De documentatie voor de REG 2008 bestaat uit een exemplaar van de laatst verschenen uitgave van de Aansluitvoorwaarden van de netbeheerder in welks voorzieningsgebied de werkzaamheden worden verricht en een laatstverschenen uitgave van de NEN 1078, NEN-EN 15001-1:2009 nl, NEN-EN 15001-2:2008 nl en de NPR 3378.

Eisen aan de (interne) kwaliteitsbewaking (artikel 11)

De installatiewerkzaamheden moeten worden uitgevoerd door:

- de 'Technisch Beheerder',
- vakbekwaam personeel dat bij de installateur in loondienst is en onder diens verantwoordelijkheid werkt, of
- personeel dat door de installateur rechtmatig is ingeleend en onder diens verantwoordelijkheid werkt.

Controles

Toelatingscontrole (artikel 5)

De toelatingscontrole bestaat uit verificatie van:

- vakbekwaamheid,
- outillage, en
- inschrijving in het Handelsregister.

Periodieke controles (artikel 6)

Overeenkomstig het door het bestuur van *Sterkin* geformuleerde beleid worden door de eigen inspecteurs van *Sterkin* bedrijfsbezoeken afgelegd voor controle op de erkenningsvereisten. Voorts laat *Sterkin* de door de erkende installateurs aangelegde installaties systematisch controleren door gecertificeerde inspectiebedrijven. Zowel de bedrijfsbezoeken als de inspecties gebeuren met een frequentie van eens in de 4 jaren. Gemiddeld ontstaat zo elke twee jaar een controlemoment.

Boetes (Artikel 16 en Bijlage 1)

Volgens de regeling: minimaal € 85,00 en maximaal € 250,00 per overtreding. Boetes werden in de praktijk niet opgelegd. Met ingang van 1 januari 2016 zijn de kosten voor herinspecties voor rekening van de installateur. Deze kosten worden op de installateur verhaald in de vorm van een boete.

Kosten (Bijlage 1)

Opname in het register (eenmalig) inclusief Kosten eerste beoordeling outillage (lid 1): € 250,00 ex BTW.
Jaarlijkse administratie kosten (lid 5): € 85,00 ex BTW.

Status

De regeling komt voort uit de samenwerkende Netbeheerders en stamt uit 1933. Voorheen was *Sterkin* een erkend keurmerk dat de keurmerktoets had ondergaan. Dit stond als zodanig vermeld op de site consuwijzer. De overheid is helaas gestopt met vermelding van dergelijke keurmerken.

De regeling is niet erkend door de RvA. Dit is praktisch niet haalbaar omdat de RvA eist dat jaarlijks controles bij bedrijven gecertificeerd worden uitgevoerd. Hiervoor zou de jaarlijkse bijdrage door installateurs moeten verveelvoudigen.

Korte beschrijving KvINL/BRL 6000-serie

Algemeen

Bedrijven die zich bezig houden met het ontwerpen, installeren en beheren van installaties kunnen zich laten certificeren op basis van BRL 6000. Al naar gelang hun werkgebied en discipline kunnen zij kiezen voor verschillende soorten en grootten installaties (gas, water, elektro, duurzame energie-concepten, enz.) en disciplines (ontwerpen (A), installeren (B) en/of beheren (C)). Bij het certificeren dient altijd aan de algemene voorwaarden van een Algemeen Deel te worden voldaan (BRL 6000-AB of BRL 6000-00) en aan het gekozen Bijzondere Deel (type en grootte installatie, discipline).

Voor het plaatsen van gasverbrandingstoestellen zijn naast BRL 6000-AB de volgende bijzondere delen relevant:

BRL 6000-04	'Ontwerpen en installeren van gasinstallaties en installeren van gasverbrandingstoestellen (<130 kW) van individuele woningen'
BRL 6000-05	'Ontwerpen en installeren van middelgrote gasinstallaties (< 0,5 mbar t/m G16) en installeren van gasverbrandingstoestellen van bouwwerken, anders dan individuele woningen', en
BRL 6000-06	'Ontwerpen en installeren van grote gasinstallaties (< 100 maar en > G16) en installeren van gasverbrandingstoestellen van bouwwerken, anders dan individuele woningen'.

Voor het onderhouden van gasverbrandingstoestellen is naast BRL 6000-00 ook relevant:

BRL 6000-16	'Onderhoud van gasverbrandingstoestellen < 100 kW'.

Certificeren is een procedure waarbij een onafhankelijke partij (de Certificatie Instelling) schriftelijk verklaart dat een product, proces of dienst voldoet aan bepaalde eisen. En dat het bedrijf dat dit product, proces of dienst levert, dit onder een bepaald keurmerk oftewel certificaat aan haar klanten mag leveren. De eisen waaraan voldaan moet worden, zijn in een certificatieschema opgenomen. Ook de onafhankelijke partijen, de certificerende instellingen, worden gecontroleerd. In het geval van BRL 6000-04 t/m 06 is er in de loop van 2016 sprake van toezicht door de Raad voor Accreditatie.

Documenten BRL 6000

Op basis van BRL 6000-AB en BRL 6000-04, 05 en/of 06 kunnen installateurs een procescertificaat verkrijgen voor het ontwerpen en installeren van gasinstallaties en het installeren van gasverbrandingstoestellen.

Het betreft de documenten:

BRL 6000-AB	'Ontwerpen en installeren van installaties - Algemeen Deel', d.d. 1 mei 2015.
BRL 6000-04	'Ontwerpen en installeren van gasinstallaties en installeren van gasverbrandingstoestellen (<130 kW) van individuele woningen', d.d. 1 mei 2015.
BRL 6000-05	'Ontwerpen en installeren van middelgrote gasinstallaties (< 0,5 mbar t/m G16) en installeren van gasverbrandingstoestellen van bouwwerken, anders dan individuele woningen', d.d. 1 mei 2015, en
BRL 6000-06	'Ontwerpen en installeren van grote gasinstallaties (< 100 maar en > G16) en installeren van gasverbrandingstoestellen van bouwwerken, anders dan individuele woningen', d.d. 1 mei 2015.

Op basis van BRL 6000-16 kunnen installateurs een procescertificaat verkrijgen voor het onderhouden van gasverbrandingstoestellen.

Het betreft document:

BRL 6000-16 'Onderhoud van gasverbrandingstoestellen < 100 kW', d.d. 15-03-2016.

Eisen waaraan de gecertificeerde installateur moet voldoen (installeren)

Algemene voorwaarden (hoofdstuk 7)

- Het bedrijf moet ingeschreven zijn in het handelsregister.
- Het bedrijf moet een arbeidsovereenkomst hebben met een 'deskundige'.
- Het bedrijf dient de feitelijke beschikking te hebben over bepaalde meet- en beproevingsmiddelen en overige hulpmiddelen.

Vakbekwaamheid (paragraaf 5.2)

De eisen aan de bekwaamheid van de 'deskundige' zijn omschreven in Bijlage 2 van de Bijzondere Delen.

Outillage (onderdeel 6.3.1)

De certificaathouder dient de feitelijke beschikking te hebben over de instrumenten die nodig zijn voor het verrichten van de metingen en beproevingen die hij in het kader van de BRL moet verrichten.

Eisen aan de werkzaamheden (onderdeel 4.1.2 en 4.2.1)

De installateur plaatst een gasverbrandingstoestel alleen indien de toevoer van verbrandingslucht en de afvoer van rookgas voldoen aan de installatievoorschriften van de fabrikant en aan de eisen van het Bouwbesluit.

De installateur plaatst alleen gasverbrandingstoestellen die voorzien zijn van de CE-markering. Bij de plaatsing van het toestel volgt hij de installatievoorschriften van de fabrikant die de fabrikant volgens de Europese regelgeving mee moet leveren met het toestel.

Eisen aan de (interne) kwaliteitsbewaking (hoofdstuk 7)

De installateur moet zijn kwaliteitssysteem beschreven hebben en toepassen. Het kwaliteitssysteem moet aan bepaalde eisen voldoen. Deze zijn uitputtend beschreven in hoofdstuk 7 van de BRL. Onder andere wordt geëist dat de installateur gebruik maakt van de 'vigerende normen'.

De volgende specifieke eisen zijn van toepassing:

- Het plaatsen van een gasverbrandingstoestel moeten worden uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van een 'deskundige' (paragraaf 5.2).
- De certificaathouder controleert visueel of een gasverbrandingstoestel brandveilig is opgesteld volgens NEN 3028 [5] (geldt alleen voor BRL 6000-05 en 06).
- De certificaathouder moet na plaatsing van een gasverbrandingstoestel controleren of er voldoende afvoer van rook plaatsvindt volgens bijlage 3 en controleren of er volledige verbranding optreedt volgens bijlage 4 (meten van de giftigheidsindex van het verbrandingsgas).

Controle

Toelatingscontrole certificatie (hoofdstuk 3)

Het toelatingsonderzoek wordt uitgevoerd door een certificatie-instelling. Het onderzoek bestaat uit een organisatiegericht deel en een projectgericht deel.

Organisatiegericht: De beschrijving en de toepassing van het kwaliteitssysteem worden getoetst.

Projectgericht: Er worden ten minste 2 projecten ter plaatse gecontroleerd. Bij grotere bedrijven meer dan 2.

Afgezien van de voorgeschreven rapportage, besteedt de certificatie-instelling 1,5 uur aan de controle van één project (bij een woning 0,5 uur).

Periodieke controles (hoofdstuk 8)

Na de positieve afronding van het toelatingsonderzoek vindt steeds na verloop van gemiddeld twaalf maanden een vervolgonderzoek plaats. Een vervolgonderzoek kan onverwachts plaats vinden.

Ook het vervolgonderzoek wordt uitgevoerd door een certificatie-instelling. De controles bestaan uit een organisatiegericht deel en een projectgericht deel.

Organisatiegericht: De (veranderingen in de) beschrijving en de toepassing van het kwaliteitssysteem worden getoetst.

Projectgericht: Onder de conditie dat ieder deelgebied waarvoor is gecertificeerd jaarlijks wordt gecontroleerd, worden er per 12 maanden ten minste 2 projecten ter plaatse gecontroleerd. Bij grotere bedrijven meer dan 2. Afgezien van de voorgeschreven rapportage, besteedt de certificatie-instelling 1,5 uur aan de controle van één project (bij een woning 0,5 uur).

Boetes (artikel 14)

Extra vervolgonderzoek.

Kosten (website KvINL)

De afdracht aan KvINL per af te geven of afgegeven certificaat is afhankelijk van het aantal Bijzondere delen waarvoor certificaten worden/zijn afgegeven:

- de vaste jaarlijkse kosten voor het afgegeven/af te geven certificaat voor het gebruik van BRL 6000-AB bedragen € 177,- ex BTW
- de toeslag per Bijzonder deel bedraagt € 64,- ex BTW
- per vestiging is een extra toeslag van € 209,- ex BTW

Het eenmalig door een certificatie-instelling te betalen bedrag voor het gebruik van één of meer Bijzondere delen bestaat uit een vast bedrag van € 3.212,- ex BTW, te verhogen met een toeslag per Bijzonder deel van € 1.070,- ex BTW.

Kosten gebruik keurmerk: PM

Totaal bedragen de (externe) kosten voor een certificaathouder indicatief 'gemiddeld' ongeveer € 2.500,- ex BTW per jaar.

Status

De regeling op basis van BRL 6000-AB is erkend door de RvA.

Korte beschrijving SCIOS

Algemeen

De Stichting SCIOS beheert een 'certificatieregeling voor het inspecteren en onderhouden aan technische installaties'. Deze regeling is in eerste opzet sinds 1998 bedoeld voor het uitvoeren van inspecties en onderhoud aan stookinstallaties. In 2013 is de certificatieregeling uitgebreid met de inspectie aan elektrische installaties en elektrische arbeidsmiddelen.

In artikel 3.7a en 3.7m van de Activiteitenregeling milieubeheer wordt verwezen naar de SCIOS-regeling als beoordelingsrichtlijn voor de keuring van en emissiemeting aan stookinstallaties. Hierbij gaat het om emissiemetingen aan stookinstallaties niet-zijnde grote stookinstallaties (stookinstallaties met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van 50 MW of meer). De eisen hebben dus betrekking op stookinstallaties van gebouwen, waaronder woongebouwen, niet van individuele woningen want daarop heeft de Wet milieubeheer geen betrekking.

Lid 2 van artikel 3.7a schrijft voor hoe bemonsteringen, analyses en metingen van de parameters die nodig zijn voor het bepalen van het voldoen aan de emissiegrenswaarden alsmede de andere metingen en berekeningen die zijn voorgeschreven, moeten worden uitgevoerd.

Lid 4 van artikel 3.7a schrijft voor dat afzonderlijke metingen, parallelmetingen en referentiemetingen verricht moeten worden door een instantie die is geaccrediteerd door een accreditatie-instantie.

Lid 5 luidt:

'In afwijking van het tweede en vierde lid, mag een afzonderlijke meting ook worden uitgevoerd door een bedrijf dat beschikt over een geldig certificaat dat is afgegeven door een instantie die is geaccrediteerd door een accreditatie-instantie teneinde uitvoering te kunnen geven aan de van de 'Certificatieregeling voor inspectie en onderhoud stookinstallaties' onderdeel uitmakende «Beoordelingsrichtlijn voor het uitvoeren van onderhoud en inspecties aan stookinstallaties, Scope 6» van de Stichting Certificatie Inspectie en Onderhoud Stookinstallaties, mits hij die meting uitvoert overeenkomstig Scope 6.'

Lid 2 en lid 4 van artikel 3.7m eisen dat een gasgestookte stookinstallatie met een nominaal vermogen van meer dan 100 kilowatt, alsmede het systeem voor de toevoer van brandstof en verbrandingslucht en de afvoer van verbrandingsgassen, ten minste eenmaal per vier jaar wordt gekeurd op veilig functioneren, optimale verbranding en energiezuinigheid. Bij de keuring moet ook de verbrandingsregeling worden afgesteld.

Volgens lid 3 van artikel 3.7m moet een keuring als bedoeld in het tweede lid voor de eerste keer worden uitgevoerd binnen zes weken na ingebruikname.

Volgens het vijfde lid van artikel 3.7m dient de keuring te geschieden door een bedrijf dat beschikt over een geldig certificaat dat is afgegeven door een instantie die door een accreditatie-instantie is geaccrediteerd teneinde uitvoering te kunnen geven aan de van de 'Certificatieregeling voor inspectie en onderhoud stookinstallaties' onderdeel uitmakende «Beoordelingsrichtlijn voor het uitvoeren van onderhoud en inspecties aan stookinstallaties» van de Stichting Certificatie Inspectie en Onderhoud Stookinstallaties.

SCIOS onderscheidt de werkgebieden Periodiek onderhoud (PO), Periodieke inspectie stookinstallatie (PI) en Eerste of bijzondere inspectie (EBI).

Documenten SCIOS

De SCIOS Certificatieregeling omvat twee regelingen: Inspectie van Stookinstallaties (scope 1 t/m 7) en Inspectie van elektrische installaties en elektrische arbeidsmiddelen volgens NEN 3140 (scope 8 en 9).

De scopes 1 t/m 7 hebben betrekking op:

- Scope 1 Atmosferische verwarmingsketels en luchtverhitters.
- Scope 2 Warmwaterketels & luchtverhitters met ventilatorbranders.
- Scope 3 Stoomketels en heetwaterketels
- Scope 4 Verbrandingsmotoren en -turbines
- Scope 5 Bijzondere industriële installaties
- Scope 6 Emissiemetingen
- Scope 7a Brandstofleidingen voor aardgas met een ontwerpdruk $\leq 0,5$ bar
- Scope 7b Brandstofleidingen voor aardgas met een ontwerpdruk $> 0,5$ bar

De regeling bestaat uit algemene eisen, opgenomen in een hoofddocument, en deelregelingen per type technische installatie. In het kader van het onderzoek wordt gefocust op scope 1 en gasverbrandingstoestellen met een vermogen tot 100 kW. Vanaf 100 kW vallen gastoestellen immers reeds onder een wettelijk vastgelegde keuringsplicht. In cascade opstelling met een vermogen > 100 kW vallen overigens ook gastoestellen < 100 kW onder de keuringsplicht.

Voor de uitvoering van de regeling en voor de uitvoering van de inspectie-en onderhoudswerkzaamheden, zoals beschreven in de verschillende scopes, zijn Technische Documenten opgesteld. Deze documenten zijn bindend.

Documentenlijst:

- Certificatieregeling Hoofddocument. Certificatieregeling voor het kwaliteitsmanagementsysteem ten behoeve van het uitvoeren van onderhoud en inspecties aan technische installaties. Versie 1a:2015-01.
- SCIOS Certificatieregeling. Deelregeling voor stookinstallaties. Versie 1a:2015-01.
- SCIOS Certificatiereglement. Versie 2c:2015-01.
- Technisch document 3 : Minimaal uit te voeren werkzaamheden. Versie 2:2016-01.
- Technisch document 4: Meetmiddelen en -gereedschappen. Versie 4:2015-01.
- Technisch document 6 : Inhoud registraties. Juni 2010-aanpassing 2016-01.

Zie ook: http://scios.nl/content.php?title=9&page=doelgroepen&titles=scios_certificatie_stappenplan

Downloads:

- Stappenplan-versie-3-2015-01.

Eisen waaraan het gecertificeerde bedrijf moet voldoen

Algemene voorwaarden

Vakbekwaamheid

De medewerkers van de certificaathouder moeten geslaagd zijn voor het examen van een door SCIOS erkende opleiding. Op de SCIOS website zijn de opleidingsinstituten vermeld, die deze opleidingen verzorgen.

Een persoon die bevoegd is voor één scope en één discipline dient jaarlijks tenminste 12 inspecties, emissiemetingen of onderhoudsbeurten zelfstandig uit te voeren (Certificatiereglement, 2.1.8).

Outillage

De meetinstrumenten die voor het uitvoeren van de werkzaamheden worden gebruikt, dienen te voldoen aan de eisen voor kalibratie, nauwkeurigheid en reproduceerbaarheid, zoals vermeld in het SCIOS Technisch Document 4.

Eisen aan de werkzaamheden

De werkzaamheden met betrekking tot inspectie, onderhoud en metingen aan stookinstallaties die het bedrijf minimaal moet uitvoeren en registreren, zijn vastgelegd in de Technische documenten 3 en 6. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen werkzaamheden op het gebied van onderhoud en reparatie en werkzaamheden op het gebied van inspectie (Hoofddocument, 4.3.1, en Deelregeling stookinstallaties, 4.3.1).

Het bedrijf dient per opdrachtgever of installatie in het contract of bijbehorend onderhoudsschema vast te leggen welke werkzaamheden met welke frequentie worden uitgevoerd. Indien een inspectiefrequentie wettelijk wordt voorgeschreven, dient deze frequentie te worden gehanteerd (Hoofddocument, 4.3.2 en 4.3.3).

Inspectie en onderhoud worden uitgevoerd door medewerkers met de vereiste opleiding, ervaring en competentie en zijn opgenomen in het SCIOS-register (Hoofddocument, 4.3.4).

De rapportage moet de opdrachtgever voldoende inzicht en duidelijkheid verschaffen inzake noodzakelijk te nemen maatregelen (Hoofddocument, 4.3.5).

De certificaathouder moet de uitgevoerde inspecties en onderhoud afmelden in het afmeldsysteem van SCIOS (Deelregeling stookinstallaties, 4.3.5).

Eisen aan de (interne) kwaliteitsbewaking

De certificaathouder moet voor het uitvoeren van inspecties en onderhoud een kwaliteitsmanagementsysteem voeren volgens NEN-EN-ISO 9001. Daarbij zijn de hoofdstukken 'ontwerpen en ontwikkeling' van ISO 9001 uitgesloten. Aanvullend op NEN-EN-ISO 9001 stelt SCIOS ook aanvullende kwaliteitseisen. Deze zijn in het SCIOS Certificatiereglement vermeld.

Controle

Toelatingscontrole

Een certificatie-instelling voert een initiële audit uit die bestaat uit een kwaliteitssysteemonderzoek, een meetmiddelenonderzoek en een opleidings- en praktijkaudit van de medewerkers (Certificatiereglement, 2.1.1).

De certificatie-instelling controleert per inspecteur en onderhoudsmedewerker tenminste 5 inspectie- of onderhoudsrapporten per scope en werkgebied (praktijkaudit)

(Certificatiereglement, 2.1.2).

De CI bepaalt of - en bij welke onderdelen - de te beoordelen inspecteur of onderhoudsmedewerker aanwezig is.

Periodieke controles

Een certificatie-instelling controleert bij de certificaathouder eenmaal per jaar het kwaliteitssysteem en verricht daarbij de periodieke praktijkaudits voor de medewerkers.

Het controlebezoek vindt jaarlijks plaats en heeft alleen betrekking op het kwaliteitsmanagement-systeem van het bedrijf. Deze bezoeken dienen er in te voorzien dat in drie jaar alle aspecten uit de certificatieregeling worden beoordeeld (Certificatiereglement, 2.1.8). Voor de 3-jaarlijkse herbeoordeling worden alle aspecten uit de regeling getoetst (Certificatiereglement, 2.1.1).

De geldigheidstermijn van een praktijkaudit van een inspecteur bedraagt 18 maanden en van een onderhoudsmedewerker 36 maanden. Praktijkaudits mogen met een spreiding van maximaal 3 maanden rondom datum plaatsvinden, die volgt uit de 18- of 36-maandse periode. Voor bedrijven met één werknemer geldt dat de kantoor-en praktijkaudits gecombineerd mogen worden (Certificatiereglement, 2.1.8).

Tijdsbesteding CI: Per medewerker 15 minuten evaluatie per rapport en 2,5 uur voor de controle van de installatie, praktijkaudit en uitrusting.

Boetes

Intrekken certificaat.

Kosten

De (externe) jaarlijkse kosten voor het bedrijfscertificaat scope 1 bedragen € 100,00 ex BTW en voor één persoon met vereist diploma € 80,00 ex BTW. Daarop komen nog de kosten voor de controle door de certificatie-instelling. De (externe) jaarlijkse kosten voor certificatie bedragen totaal ongeveer € 2.300,00 ex BTW.

Status

De regeling is erkend door de RvA.